

Kvalitetsrapport 2022/2023

Grundskoleförvaltningen

Foto: © Malmö stad/Freddy Billqvist

Upprättad: 14 november 2023
Version: 1.0
Ansvarig: Henrik Bengtsson och Josefin Smedberg
Förvaltning: Grundskoleförvaltningen
Avdelning: Kvalitet och myndighet

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	5
Inledning.....	6
Syfte	6
Underlag och genomförande	6
Rapportens upplägg.....	7
Uppföljning av kunskaps- och värdegrundresultat.....	8
Kunskapsresultat.....	8
Gymnasiebehörigheten i årskurs 9 är den hittills högsta under 2000-talet	8
Små förändringar i andelen elever som når målen i alla ämnen och i det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9	10
Resultatskillnader i årskurs 9 mellan skolor och elevgrupper	11
Ökad måluppfyllelse i årskurs 9 i de behörighetsgivande ämnena.....	11
Högst måluppfyllelse i lågstadiet och minskad måluppfyllelse efter stadiövergångar	13
Ökad andel elever som getts förutsättningar att utveckla sina förmågor i förskoleklass och fritidshem.....	14
Resultatnedgång för högstadiellevorna i anpassad grundskola	15
Värdegrundresultat.....	16
Elever upplever trygghet i hög grad men inflytande i lägre grad.....	17
Antalet kränkingsanmälningar har minskat sedan föregående läsår	21
Grundskoleförvaltningens utvecklingsarbete läsår 2022/2023	23
Undersökande åtaganden.....	23
Tillgänglig lärmiljö.....	23
Utvecklande åtaganden	23
Kompetensförsörjning	23
Matematikundervisning för alla.....	26
Likvärdig och utvecklande undervisning i svenska som andraspråk	27
Analys av förvaltningens samlade resultat.....	28
Flera samverkande faktorer bakom en ökad gymnasiebehörighet	28
Komplext att bedöma kunskaper i anpassad grundskola.....	29
Fortsatt viktigt att fånga upp elever i tid som riskerar att inte nå målen.....	30
Skillnader i läsförmåga mellan olika elevgrupper påverkar måluppfyllelsen	31
Skolans värdegrundarbete är centralt för att skapa en trygg skolmiljö.....	32
Olikheter i skolornas arbete med särskilt stöd, att främja närvaro och att förhindra kränkningar	33
Kontinuitet är en fortsatt viktig förutsättning för undervisningen.....	34

Slutsatser	36
Identifierade styrkor	36
Identifierade utmaningar.....	36

Sammanfattning

Grundskoleförvaltningens kvalitetsrapport för läsår 2022/23 är en del av förvaltningens systematiska kvalitetsarbete. Syftet med rapporten är att beskriva den samlade resultatutvecklingen inom grundskolenämndens verksamheter och presentera en grundläggande analys av resultaten. Syftet är också att skapa ett underlag för fortsatt planering och utveckling av verksamheten. I grundskoleförvaltningens åtagandeplan för läsår 2023/24 presenteras de åtgärder som planeras för nästa läsår utifrån kvalitetsrapportens analys och slutsatser.

Läsåret 2022/23 blev 82,3 procent av eleverna i årskurs 9 behöriga till gymnasieskolan. Andelen har ökat sedan föregående läsår och är den hittills högsta under 2000-talet. Det genomsnittliga meritvärdet har varit relativt oförändrat de två senaste läsåren även om det ökat sett över en längre tidsperiod. I anpassade grundskolan har cirka sex av tio elever nått målen i alla ämnen i årskurs 7–9, en andel som minskat sedan läsåret 2020/21. Cirka fyra av tio elever som läser ämnesområden har nått fördjupade kunskaper i årskurs 7–9.

För att följa upp utvecklingen i skolans värdegrundsarbete använder grundskoleförvaltningen resultat från elevenkäter och statistik över kränkningsanmälningar. Resultat från Skolinspektionens skolenkät 2022/23 visar att grundskoleeleverna i Malmö upplever trygghet i hög grad men inflytande i lägre grad. Antalet kränkningsanmälningar har minskat de två senaste läsåren, efter att ha ökat mycket under ett antal år dessförinnan.

Utifrån rapportens analys av kunskaps- och värdegrundsresultaten har ett antal styrkor och utmaningar identifierats som ligger till grund för förvaltningens vidare utvecklingsarbete. Förvaltningen kan konstatera att det systematiska kvalitetsarbetet får en alltmer central roll på skolorna och att kapaciteten i kvalitetsarbetet ökar. Förvaltningens åtagandearbete håller en hög nivå och väcker intresse från andra skolkommuner. Fokus på bedömning och betygssättning har ökat, bland annat utifrån arbetet med att börja tillämpa den nya läroplanen Lgr22. Andra styrkor som identifierats är att en allt större andel av förvaltningens ekonomiska resurser lagts på undervisning de senaste läsåren och att Malmö har en hög andel elever som är inskrivna i fritidshemmet i nationell jämförelse.

Det kompensatoriska uppdraget, det vill säga att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen, är en fortsatt utmaning i förvaltningens alla skol- och verksamhetsformer. I anpassade grundskolan är förutsättningarna för ökad måluppfyllelse en utmaning, exempelvis är bristen på behöriga lärare stor. Insatser för att fånga upp elever i tid som riskerar att inte nå målen och ge dem det stöd de behöver är en annan utmaning. Det är också viktigt att förbättra resultaten och utjämna skillnader mellan elevgrupper i läsförmåga och läsförståelse för att skapa goda förutsättningar för elever att lyckas i alla ämnen. En förutsättning för att elever ska kunna tillgodogöra sig undervisningen på bästa sätt är att eleverna känner sig trygga i skolan. Då omvärlden har blivit mindre trygg är det en utmaning att fortsatt arbeta aktivt för att alla elever ska uppleva skolan som en trygg plats.

Inledning

Varje huvudman inom skolväsendet ska enligt skollagen bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete. Det innebär att på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras och inriktas på att uppfylla de nationella mål som finns för utbildningen i skollag, läroplaner och andra föreskrifter.

Som en del av huvudmannens systematiska kvalitetsarbete dokumenteras uppföljning och analys av grundskolenämndens verksamheter årligen i grundskoleförvaltningens kvalitetsrapport. Det här är grundskoleförvaltningens kvalitetsrapport för läsåret 2022/2023.

Syfte

Syftet med rapporten är att samla befintlig resultatutveckling inom grundskolenämndens verksamheter samt att presentera en grundläggande analys av årets resultat. Syftet är också att skapa ett underlag för fortsatt planering och utveckling av verksamheten. I grundskoleförvaltningens åtagandeplan för läsåret 2023/2024 presenteras de åtgärder som planeras för nästa läsår utifrån kvalitetsrapportens analys och slutsatser.

Underlag och genomförande

I kvalitetsrapporten presenteras huvudmannens samlade resultat och analys under läsåret utifrån en mängd olika underlag. Ett viktigt underlag till kvalitetsrapporten är förvaltningens kunskapsresultat i förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem. Ett annat är resultat från Skolinspektionens respektive förvaltningens egna enkätundersökningar bland elever, vårdnadshavare och personal i olika skol- och verksamhetsformer. Som underlag används även elev- och personalstatistik som till exempel uppgifter om elevernas socioekonomiska bakgrund, frånvarostatistik, behörighetsgrad bland lärare och arbetsmiljödata. Även statistik över antal inkomna anmälningar om kränkande behandling och en analys av myndighetsärenden som inkommit till förvaltningen under läsåret används i rapporten.

Övriga underlag som används är aggregerade slutsatser från kvalitetsdialoger mellan skolledning och utbildningschef, grundskolenämndens delårsrapport som följer upp kommunfullmäktiges mål samt nämndens indikatorer inom ramen för den kommunala styrningen av förvaltningen, uppföljning inom nämndens internkontrollarbete, förvaltningens genomförda utredningar och projektrapporter under året, kompletterande intervjuer med representanter från förvaltningens olika stödfunktioner samt rapporter och beslut utifrån Skolinspektionens tillsyn, stadsrevisionens granskningar och nationella rapporter från exempelvis Skolverket. Under vårterminen 2023 tog grundskoleförvaltningen för första gången fram en rapport som redogör för förvaltningens viktigaste förutsättningar för utbildningen, *Förutsättningsrapport 2022/2023*, som också varit ett centralt underlag i arbetet med rapporten. I processen för analysen av elevresultaten har förvaltningsledningen haft en aktiv roll i att bidra med underlag och möjliga förklaringar till resultaten. Förvaltningens skolledare har också bidragit till analysen i samband med ett av höstterminens ledarforum. I övrigt har rapportens kvantitativa och kvalitativa underlag bearbetats och analyserats internt av medarbetare på kvalitets- och utredningsenheten.

De olika dataunderlagen som använts i rapporten kan kategoriseras utifrån de fyra olika datatyper som används i analyser på olika organisatoriska nivåer i grundskoleförvaltningen. Tre av datatyperna klassas som förklaringsdata som används för att förklara utfallet i datatypen resultatdata.

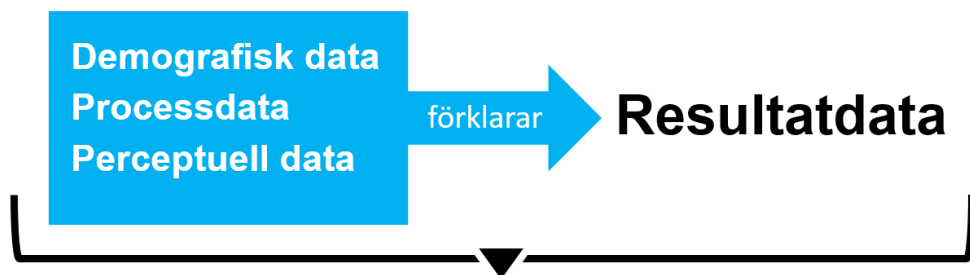
Resultatdata beskriver elevernas kunskaps- och värdegrundsresultat och är den centrala datan i förvaltningens analys.

Demografiska data beskriver förvaltningens demografiska förutsättningar utifrån bland annat elev- och personalgruppens sammansättning, oftast i form av olika slags statistik. Demografiska data klassas som förklaringsdata.

Perceptuella data beskriver elevers, personals eller vårdnadshavares uppfattning om verksamheten som exempelvis fångas upp genom enkäter och intervjuer. Perceptuella data klassas som förklaringsdata.

Processdata beskriver hur förvaltningen arbetar för att nå sina mål och täcker exempelvis in förvaltningens åtagandearbete, genomförda kvalitetsdialoger, övriga utredningar, granskningar och rapporter som genomförts av förvaltningen och andra myndigheter under läsåret. Processdata klassas som förklaringsdata.

Tillvägagångssättet i analysen har varit att förklara trender och tendenser i resultatdata med hjälp av relevanta förklaringsdata, vilket har skapat en djupare förståelse av utfallet i resultaten.

I analysen använder vi tre sorters förklaringsdata för att förstå varför vi fått just detta resultat.

Rapportens upplägg

Utvecklingen av elevernas kunskaps- och värdegrundsresultat är central i kvalitetsrapporten och presenteras i dess första kapitel *Uppföljning av kunskaps- och värdegrundsresultat*. Därefter följer kapitlet *Grundskoleförvaltningens utvecklingsarbete läsåret 2022/2023* där det prioriterade utvecklingsarbetet som grundskoleförvaltningen bedrivit under läsåret i syfte att höja elevresultaten beskrivs. I nästa kapitel *Analys av verksamhetens samlade resultat* presenteras en grundläggande analys av kunskaps- och värdegrundsresultaten. Analysen fokuserar på att utifrån olika typer av förklaringsdata försöka förstå vad som påverkar måloppfyllelsen och varför resultaten ser ut som de gör. Rapporten avslutas med kapitlet *Slutsatser* som redogör för de styrkor och utmaningar som framkommit i analysen och som är viktiga utgångspunkter i det vidare arbetet med att identifiera kommande åtgärder som samlas i förvaltningens åtagandeplan för läsåret 2023/2024. Förvaltningens kvalitetsrapport följer en liknande struktur som skolornas och avdelningarnas kvalitetsrapporter.

Uppföljning av kunskaps- och värdegrundsresultat

I detta kapitel presenteras trender och tendenser i förvaltningens kunskaps- och värdegrundsresultat. Det är tredje läsåret som förvaltningen har samlat in kunskapsresultat för samtliga elever i förskoleklass, anpassad grundskola och fritidshem. I den mån det är möjligt utifrån kvaliteten i dessa data redovisas resultat i alla dessa skol- och verksamhetsformer tillsammans med grundskolans resultat. De data förvaltningen har tillgång till för att följa värdegrundsresultaten på aggregerad nivå är framför allt resultat från Skolinspektionens skolenkäter, förvaltningens elevenkäter och statistik över kränkningsärenden.

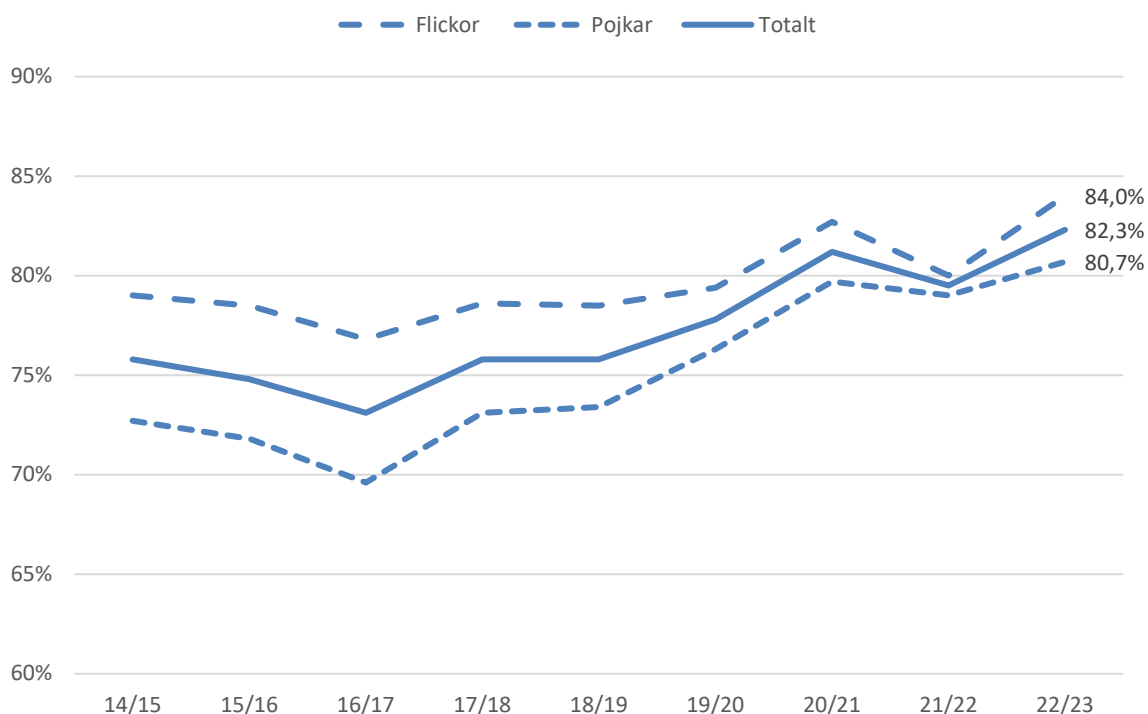
Kunskapsresultat

De viktigaste kunskapsresultaten från läsåret 2022/23 beskrivs nedan. Kunskapsresultaten i sin helhet redovisas i rapporten *Kunskapsresultaten i Malmös skolor 2022/2023* som finns som bilaga till denna rapport.

Gymnasiebehörigheten i årskurs 9 är den hittills högsta under 2000-talet

Läsåret 2022/23 blev 82,3 procent av eleverna i årskurs 9 behöriga till gymnasieskolan (84,3 procent efter sommarskola). Det är den hittills högsta andelen under 2000-talet. Flickornas gymnasiebehörighet har ökat mer än pojkarnas gymnasiebehörighet jämfört med läsåret 2021/22, vilket gör att skillnaderna mellan flickor och pojkar har ökat. Flickor presterar generellt sett bättre än pojkar, men i likhet med många andra kunskapsresultat ser det olika ut mellan skolor i andelen gymnasiebehöriga flickor och pojkar. Gällande gymnasiebehörigheten var andelen pojkar lika hög eller högre än flickor på 12 av 34 skolor (35 procent) läsåret 2022/23.

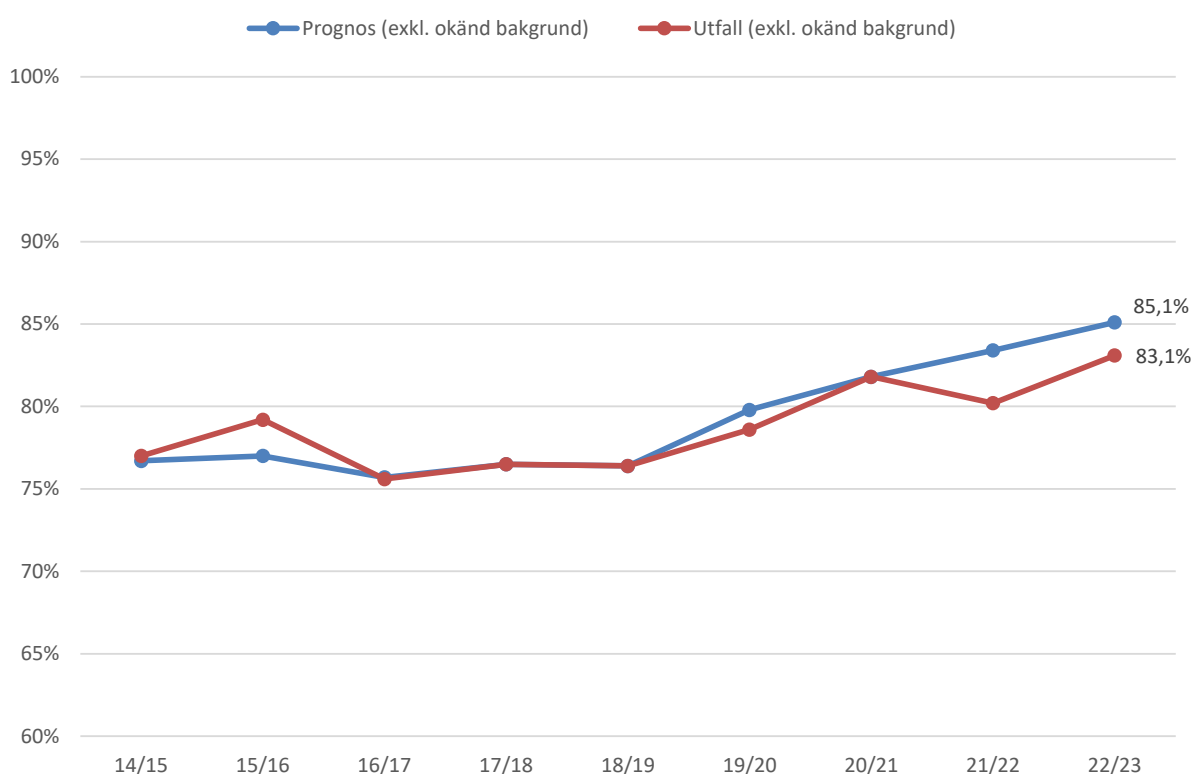
Diagram 1. Andel elever med grundläggande behörighet till gymnasieskolan. Årskurs 9, läsåret 2014/15–2022/23.

Källa: Skolverket.

Statistiska centralbyrån (SCB) tar på uppdrag av grundskoleförvaltningen varje år fram ett förväntat resultatutfall (prognos) för elever som går i årskurs 9, med hänsyn tagen till hur elevernas socioekonomiska sammansättning ser ut under innevarande läsår. Under flera år har elevernas förutsättningar förbättrats utifrån socioekonomiska faktorer (varav den viktigaste är att andelen elever med högutbildade föräldrar har ökat), varför andelen behöriga till gymnasiet enligt prognos har ökat. Det faktiska utfallet i andelen behöriga har följt denna utveckling väl under åren, men nådde inte upp till prognosen läsåret 2021/22 och inte heller läsåret 2022/23 även om skillnaden har minskat jämfört med det senaste läsåret.

Diagram 2. Prognos och utfall i andel elever med grundläggande behörighet till gymnasieskolan. Årskurs 9, läsår 2014/15–2022/23.

Källa: Skolverket.

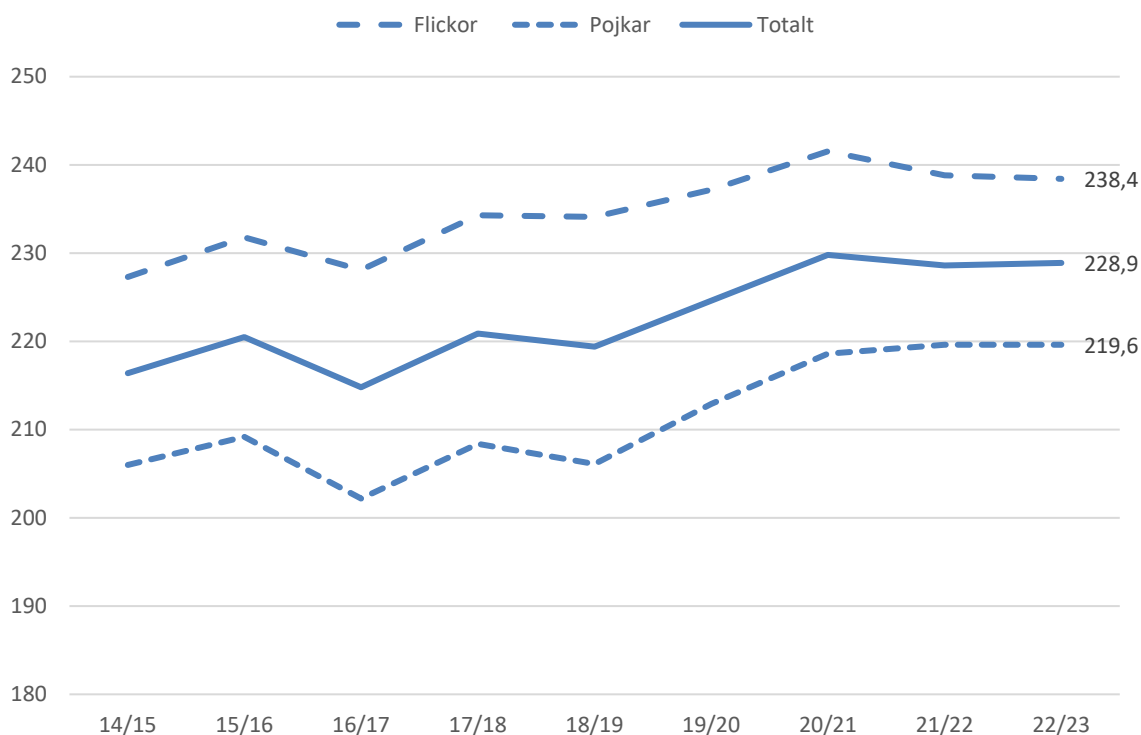
Not: Elever med okänd bakgrund ingår inte, varför utfall i andel behöriga är något högre än när samtliga elever räknas med (diagram 1).

Små förändringar i andelen elever som når målen i alla ämnen och i det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9

Läsåret 2022/23 nådde 67,9 procent av eleverna i årskurs 9 målen i alla ämnen. Andelen har ökat för flickor men minskat för pojkar jämfört med föregående läsår, vilket ger en total ökning som inte är så stor men som ändå är den högsta andelen sedan förvaltningen bildades.

Läsåret 2022/23 var det genomsnittliga meritvärdet 228,9 i årskurs 9. Till skillnad från gymnasiebehörigheten har det genomsnittliga meritvärdet inte förändrats mycket, varken det senaste läsåret eller läsåret dessförinnan. I likhet med de andra betygsmåtten ligger det dock på högre nivåer de tre senaste åren än tidigare sedan läsåret 2014/15.

Diagram 3. Genomsnittligt meritvärde. Årskurs 9, läsår 2014/15–2022/23.

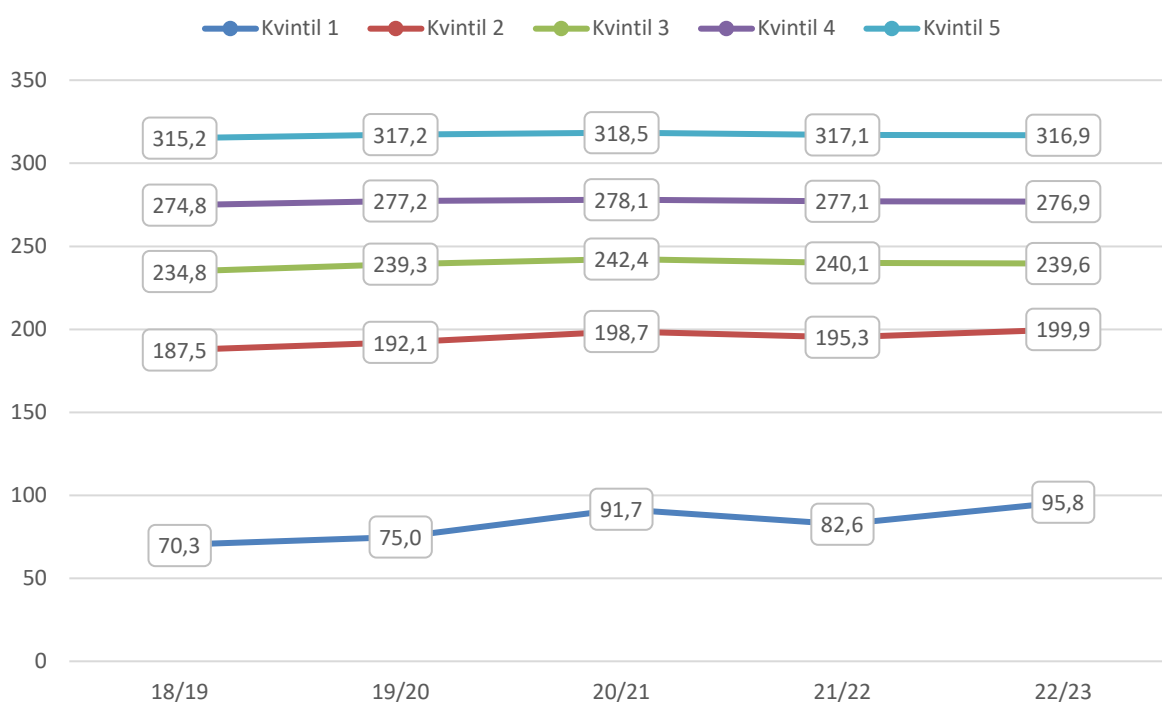

Källa: Skolverket.

Resultatskillnader i årskurs 9 mellan skolor och elevgrupper

Liksom tidigare år finns stora variationer i kunskapsresultat mellan skolor och elever. I diagrammet nedan visas skillnaderna mellan eleverna i deras genomsnittliga meritvärde i årskurs 9, då eleverna delas in i fem lika stora grupper (kvintiler) utifrån meritvärde. Läsåret 2022/23 varierar meritvärdet mellan 95,8 i gruppen med lägst meritvärden (kvartil 1) och 316,9 i gruppen med högst meritvärden (kvartil 5). Det är en skillnad på 221,1 meritvärdespoäng mellan de elever som har högst respektive lägst resultat. Sedan föregående läsår har dock meritvärdena ökat i genomsnitt för kvartil 1, och i viss mån för kvartil 2. Med andra ord består skillnaden mellan hög- och lågpresterande elever, men den är inte riktigt lika stor som under tidigare år.

Diagram 4. Genomsnittligt meritvärde per elevgrupp. Årskurs 9, läsår 2014/15–2022/23.

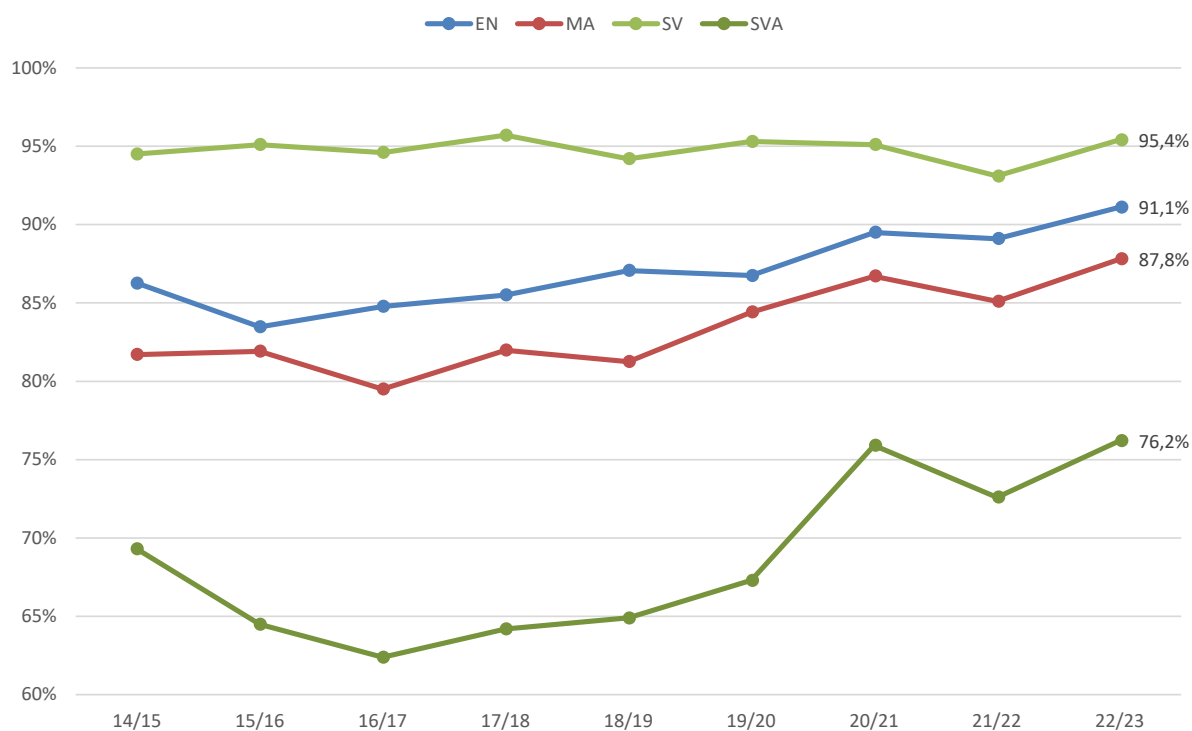
Källa: Grundskoleförvaltningen Malmö stad.

Ökad måluppfyllelse i årskurs 9 i de behörighetsgivande ämnena

Det finns skillnader mellan ämnena i andelen elever med godkänt betyg i årskurs 9. Andelen elever med godkänt betyg är högst i slöjd och bild (96 procent), och lägst i svenska som andraspråk (76 procent) och matematik (88 procent). Flickor når målen i större utsträckning än pojkar i alla ämnen utom idrott och hälsa. Av de 173 elever som vid läsårsslutet endast var ett godkänt ämne från gymnasiebehörighet saknade 80 procent ett godkänt betyg i svenska som andraspråk eller matematik för att uppnå behörighet. Måluppfyllelsen i dessa ämnen har därmed stor betydelse för hur många elever som uppnår gymnasiebehörighet.

Nedan visas andelen elever i årskurs 9 som nått målen i de ämnen som ger behörighet till gymnasiet. Andelen elever med godkänt betyg har ökat i alla dessa fyra ämnen sedan läsåret 2021/22. För engelska, matematik och svenska som andraspråk är det den hittills högsta andelen elever med godkänt betyg under hela 2000-talet.

Diagram 5. Andel elever som nått målen i engelska (EN), matematik (MA), svenska (SV) och svenska som andraspråk (SVA). Årskurs 9, läsår 2014/15–2022/23.

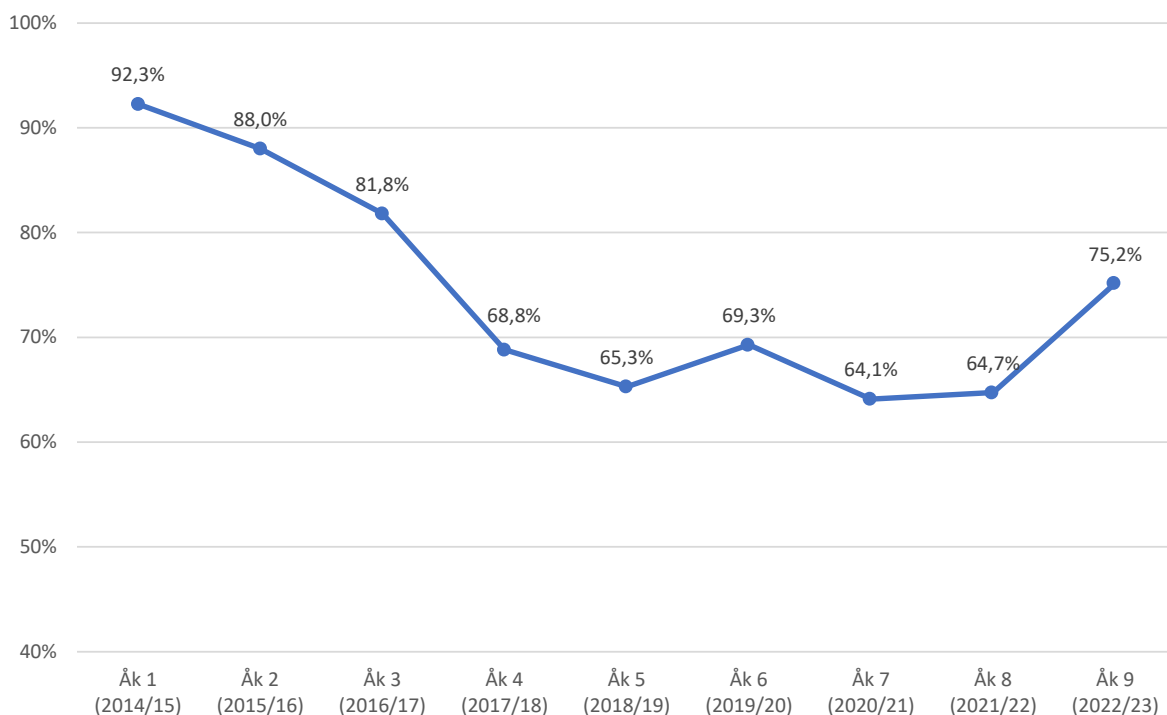

Källa: Grundskoleförvaltningen Malmö stad.

Högst måluppfyllelse i lågstadiet och minskad måluppfyllelse efter stadiövergångar

Generellt sett är måluppfyllelsen, när den mäts som andel elever som når målen i alla ämnen, högre i lågstadiet än i mellan- och högstadiet. Den sjunker i samband med stadiövergångarna för att sedan öka inom respektive stadiet. Måluppfyllelsen är högre i årskurs 9 än i årskurs 6. Diagrammet nedan visar andelen elever som nått målen i alla ämnen per årskurs för de elever som gick ut årskurs 9 läsåret 2022/23.

Diagram 6. Andel av avgångselever läsar 2022/23 som nått målen i alla ämnen i årskurs 1–9, läsar 2014/15–2022/23.

Källa: Grundskoleförvaltningen Malmö stad.

Not: Elever som ingår i diagrammet gick i kommunal skola i Malmö i årskurs 1–9 (1 953 elever).

I vilken mån den enskilde eleven når målen tidigare under skolgången har betydelse för sannolikheten att nå ett godkänt slutbetyg i årskurs 9, att döma av resultatutvecklingen för 2022/23 års avgångselever. Tabellen nedan ger ett exempel på det genom att visa att en hög andel av de elever som nådde målen i ämnena matematik och svenska/svenska som andraspråk i årskurs 6 också fick godkända betyg i årskurs 9, särskilt om målen även nåddes i dessa ämnen i årskurs 3. För elever som inte nått målen i årskurs 6 är andelen betydligt lägre, och allra lägst för de elever som inte heller i årskurs 3 hade nått målen.

Tabell 1. Andel av avgångselever läsar 2022/23 som nått målen i MA och SV/SVA i årskurs 9, utifrån deras måluppfyllelse i MA och SV/SVA i årskurs 3 och 6.

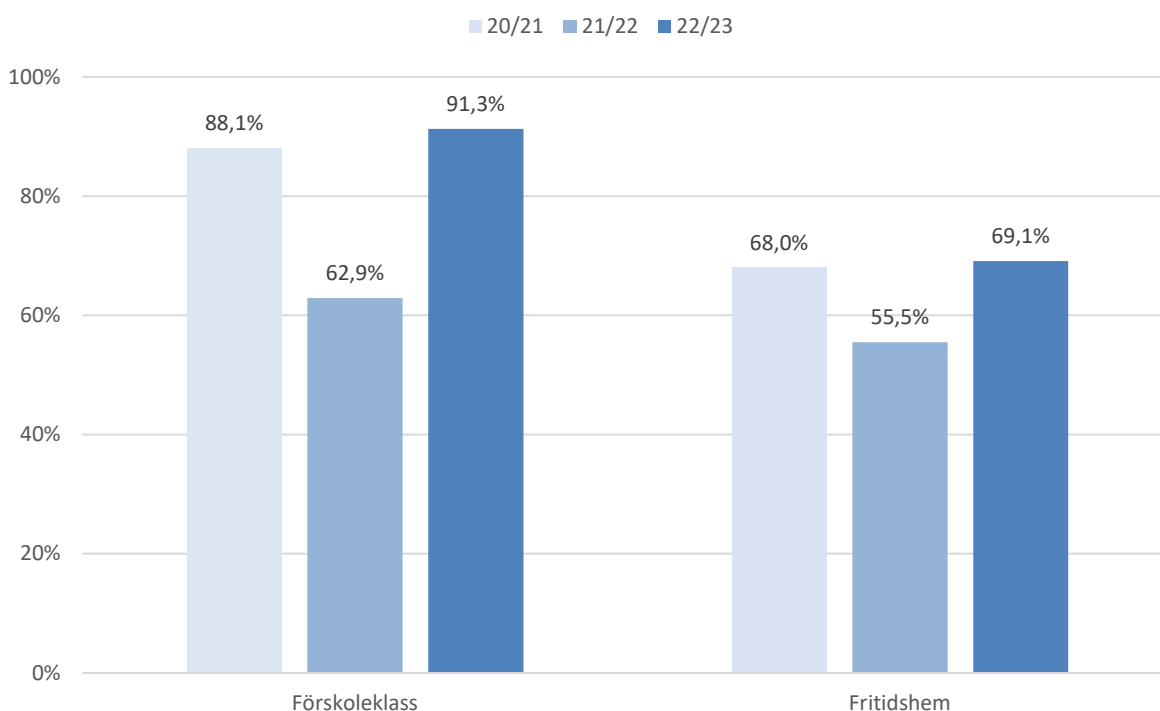
	Nått målen i årskurs 6	Ej nått målen i årskurs 6
Nått målen i årskurs 3	97,5 %	66,1 %
Ej nått målen i årskurs 3	86,9 %	40,9 %

Källa: Grundskoleförvaltningen Malmö stad.

Ökad andel elever som getts förutsättningar att utveckla sina förmågor i förskoleklass och fritidshem

I förskoleklass och fritidshem följer förvaltningen upp i måluppfyllelseundersökningen om eleverna har getts förutsättningar att utveckla de sju förmågor som anges i respektive läroplan. Skolorna uppger i undersökningen att eleverna i förskoleklass och fritidshem ges förutsättningar att utveckla samtliga förmågor, men att det sker i varierande omfattning. I diagrammet nedan visas den genomsnittliga andelen elever som *till stor del* eller *helt* har getts förutsättningar att utveckla förmågorna som anges i läroplanerna.

Diagram 7. Andel elever som till stor del eller helt har getts förutsättningar att utveckla sina förmågor i förskoleklass respektive fritidshem. Läsår 2020/21–2022/23.

Källa: Grundskoleförvaltningen Malmö stad.

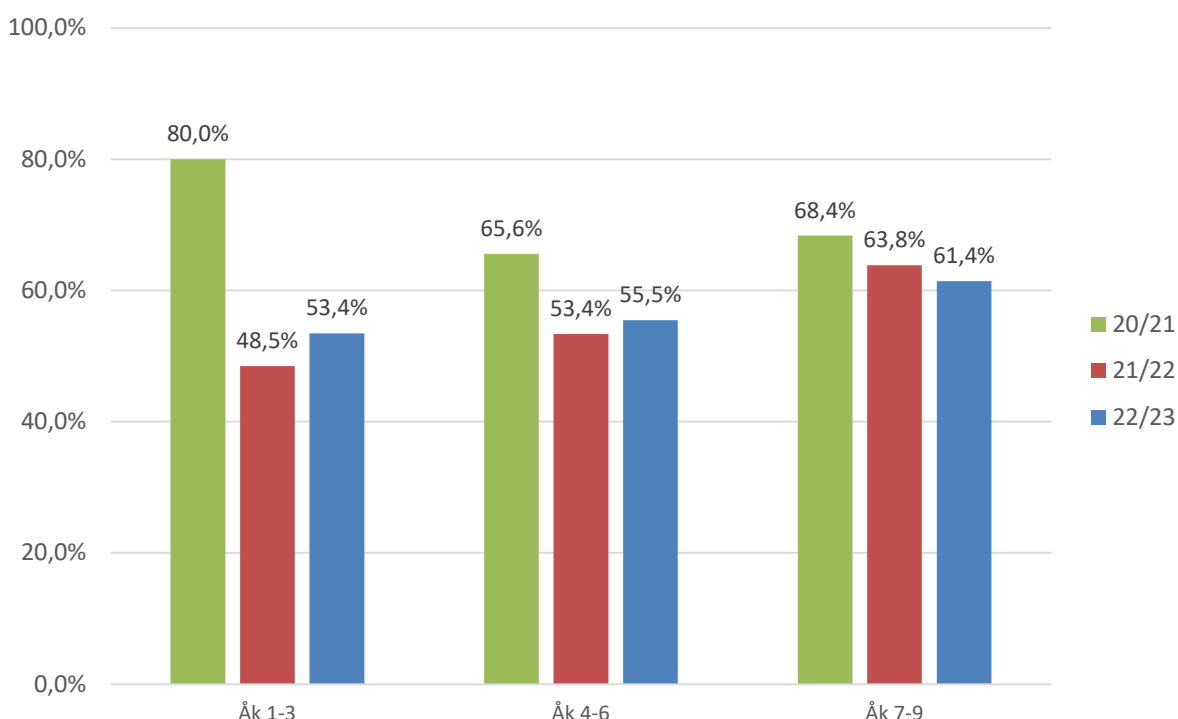
Not: Genomsnitt av andel för alla förmågor i förskoleklass respektive fritidshem.

Resultatnedgång för högstadiel eleverna i anpassad grundskola

Anpassad grundskola omfattar utbildning i ämnen eller ämnesområden, eller en kombination av dessa. Utbildningen kan också omfatta ämnen enligt grundskolans kursplaner. För de elever som läser ämnen görs från och med läsåret 2020/21 en uppföljning av elevernas kunskapsresultat i alla årskurser i förvaltningens måluppfyllelseundersökning.

Läsåret 2022/23 ökade andelen elever som nått målen i alla ämnen något i årskurs 1–3 och 4–6 jämfört med föregående läsår, men är lägre än vad den enligt måluppfyllelseundersökningen var läsåret 2020/21. I årskurs 7–9 nådde 61,4 procent av eleverna målen i alla ämnen, och andelen har minskat de två senaste läsåren. Generellt sett i de olika stadierna är andelen flickor som når målen i alla ämnen högre än andelen pojkar.

Diagram 8. Andel elever i anpassad grundskola som nått målen i alla ämnen. Årskurs 1–9, läsår 2020/21–2022/23.

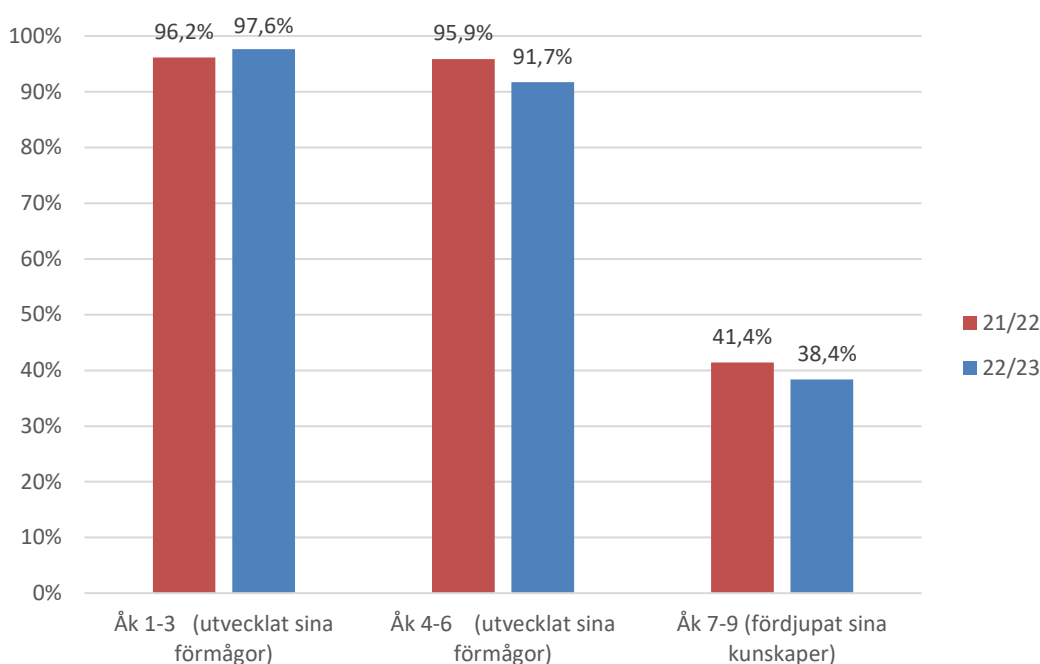

Källa: Grundskoleförvaltningen Malmö stad.

Not: Uppgifterna avser elever i anpassad grundskola som läst ämnen.

I måluppfyllelseundersökningen följer förvaltningen upp om eleverna som läser ämnesområden i årskurs 1–6 har utvecklat de förmågor som anges i läroplanen samt om eleverna i årskurs 7–9 nått fördjupade kunskaper. Jämfört med läsåret 2021/22 har andelen elever som utvecklat sina förmågor ökat något i alla ämnesområden i årskurs 1–3 men minskat i alla ämnesområden i årskurs 4–6. I årskurs 7–9 har andelen elever som fördjupat sina kunskaper minskat inom ämnesområdena estetisk verksamhet, kommunikation och motorik medan den är relativt oförändrad i vardagsaktiviteter och verklighetsuppfattning. Nästa diagram visar ett genomsnitt av andelen elever som utvecklat sina förmågor respektive fördjupat sina kunskaper.

Diagram 9. Andel elever i anpassad grundskola som har utvecklat sina förmågor respektive nått fördjupade kunskaper. Årskurs 1–9, läsår 2021/22–2022/23.

Källa: Grundskoleförvaltningen Malmö stad.

Not: Uppgifterna avser elever i anpassad grundskola som läst ämnesområden och är genomsnitt av andelen som har utvecklat sina förmågor/fördjupat sina kunskaper i respektive ämnesområde (estetisk verksamhet, kommunikation, motorik, vardagsaktiviteter och verklighetsuppfattning).

Andelen elever som utvecklat sina förmågor i årskurs 1–6 är ungefär lika hög i alla ämnesområden. Skillnaderna är också små i årskurs 7–9 i andelen elever som fördjupat sina kunskaper. Som mest skiljer det sig mellan vardagsaktiviteter (37 procent) och estetisk verksamhet (40 procent) läsåret 2022/23.

Värdegrundsresultat

Skolans värdegrundsuppdrag beskrivs i kapitel 1 och 2 i läroplanen. Uppdraget innebär bland annat att skolan aktivt och medvetet ska påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling i olika sammanhang. Värdegrundsuppdraget ska genomsyra hela utbildningen och all undervisning.

Detta läsår har eleverna i Malmö besvarat Skolinspektionens enkäter. Enkäten är reviderad så att frågor ersätter påståenden och elever i årskurs 8 ersätter årskurs 9 som en av målgrupperna, i vissa fall har även svarsskalorna förändrats. Enkätens resultat är därmed inte längre jämförbara med resultaten från tidigare års enkäter. När det gäller förändringar över tid används

grundskoleförvaltningens enkäter i rapporten, som bland annat elever i årskurs 3 och 5 respektive årskurs 7 och 9 besvarar. Den senaste enkätundersökningen genomfördes läsåret 2021/22.

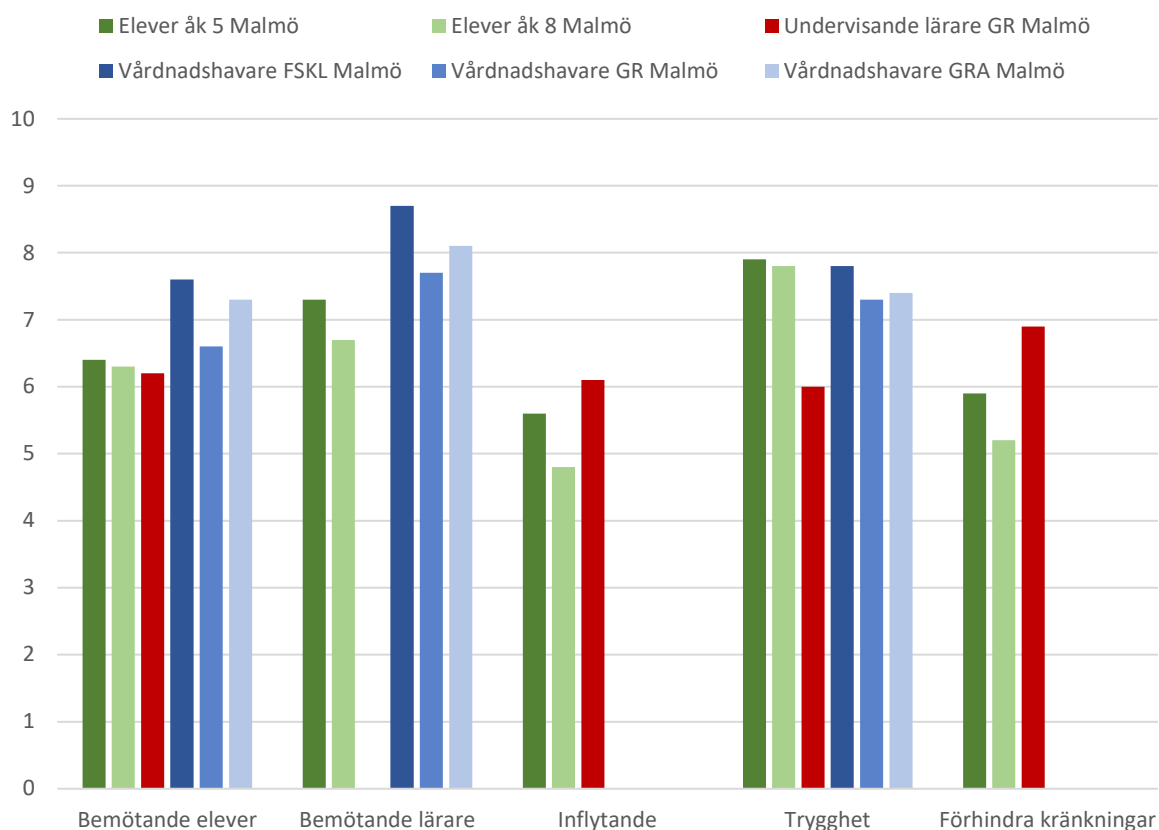
Elever upplever trygghet i hög grad men inflytande i lägre grad

I Skolinspektionens enkät ställs frågor till elever, undervisande lärare och vårdnadshavare bland annat i syfte att följa upp skolans arbete med värdegrundsuppdraget. Generellt svarar eleverna i årskurs 5 mer positivt på värdegrundsrelaterade frågor än i årskurs 8. I både årskurs 5 och 8 är trygghet det frågeområde som har besvarats mest positivt och inflytande är det frågeområde som besvarats minst positivt.

På frågorna som rör elevinflytande och arbetet med att förhindra kränkningar svarar de undervisande lärarna mer positivt jämfört med eleverna i årskurs 5 och 8. Lärarna svarar däremot mindre positivt än eleverna på frågor om elevernas trygghet. Skillnaden består främst i att en högre andel av eleverna svarar att de "helt och hållet" känner sig trygga, medan en majoritet av lärarna svarar att eleverna "till stor del" känner sig trygga.

Svaren från vårdnadshavare till elever i förskoleklass och anpassad grundskola är generellt mer positiva än de från vårdnadshavare till elever i grundskola. Svarsfrekvensen bland vårdnadshavarna är dock relativt låg i jämförelse med svarsfrekvensen hos elever och lärare.

Diagram 10. Indexvärden för värdegrundsfrågor, läsåret 2022/23.

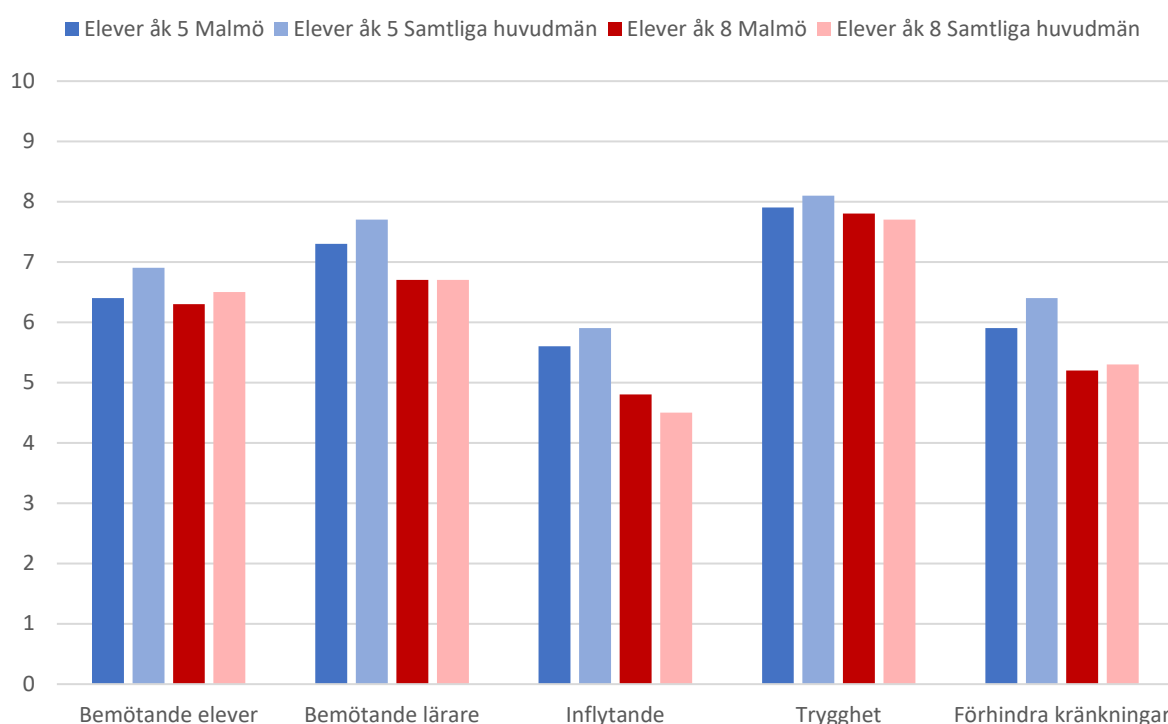
Källa: Skolinspektionens skolenkät.

Not: Indexvärdet är ett medelvärde av svaren per frågeområde, där svaren poänggraderats från väldigt negativa (0p) till väldigt positiva svar (10p). Frågorna om inflytande och trygghet handlar för alla svarande grupper om elevers inflytande och trygghet.

För eleverna i årskurs 5 i Malmö svarar flickor mindre positivt än pojkar på alla värdegrundsrelaterade frågor utom de som rör bemötande hos lärare gentemot elever. Samma mönster finns för årskurs 8. Det är generellt sett större skillnader mellan flickors och pojkars svar i årskurs 8 än i årskurs 5.

I jämförelse med samtliga huvudmän som deltagit i Skolinspektionens skolenkät svarar eleverna mindre positivt i Malmö för de värdegrundsrelaterade frågorna i årskurs 5. I årskurs 8 är svaren inte lika positiva i Malmö som för samtliga huvudmän när det gäller frågor som rör elevernas bemötande gentemot varandra och gentemot vuxna i skolan samt arbetet med att förhindra kränkningar. För frågor som rör bemötande hos lärare gentemot elever, inflytande och trygghet svarar eleverna i Malmö lika eller mer positivt jämfört med andra huvudmän.

Diagram 11. Indexvärden för värdegrundsfrågor i Malmö stad och samtliga huvudmän i Sverige, läsår 2022/2023.

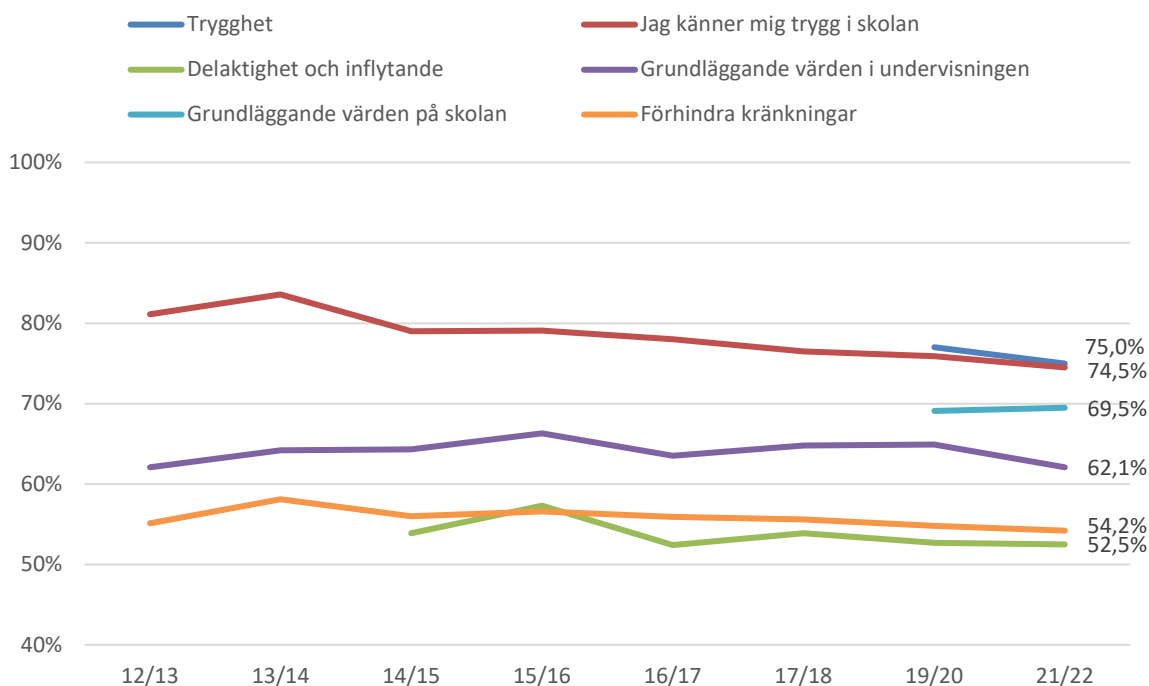

Källa: Skolinspektionens skolenkät.

Not: Indexvärdet är ett medelvärde av svaren per frågeområde, där svaren poänggraderats från väldigt negativa (0p) till väldigt positiva svar (10p).

Även tidigare år har eleverna besvarat frågor som rör trygghet positivt och frågor som rör inflytande mer negativt i grundskoleförvaltningens egna enkäter. Frågor om hur elever upplever att kränkningar hanteras på skolan besvaras också mer negativt av de äldre eleverna än frågor kring trygghet. För flera av frågeområdena har resultaten från de äldre eleverna legat på en relativt jämn nivå de senaste åren. På den enskilda frågan om eleven känner sig trygg i skolan har dock andelen äldre elever som svarar positivt varit lägre de senaste undersökningarna jämfört med tidigare.

Diagram 12. Andel positiva svar på värdegrundsfrågor. Årskurs 7 och 9, läsår 2012/13–2021/22.

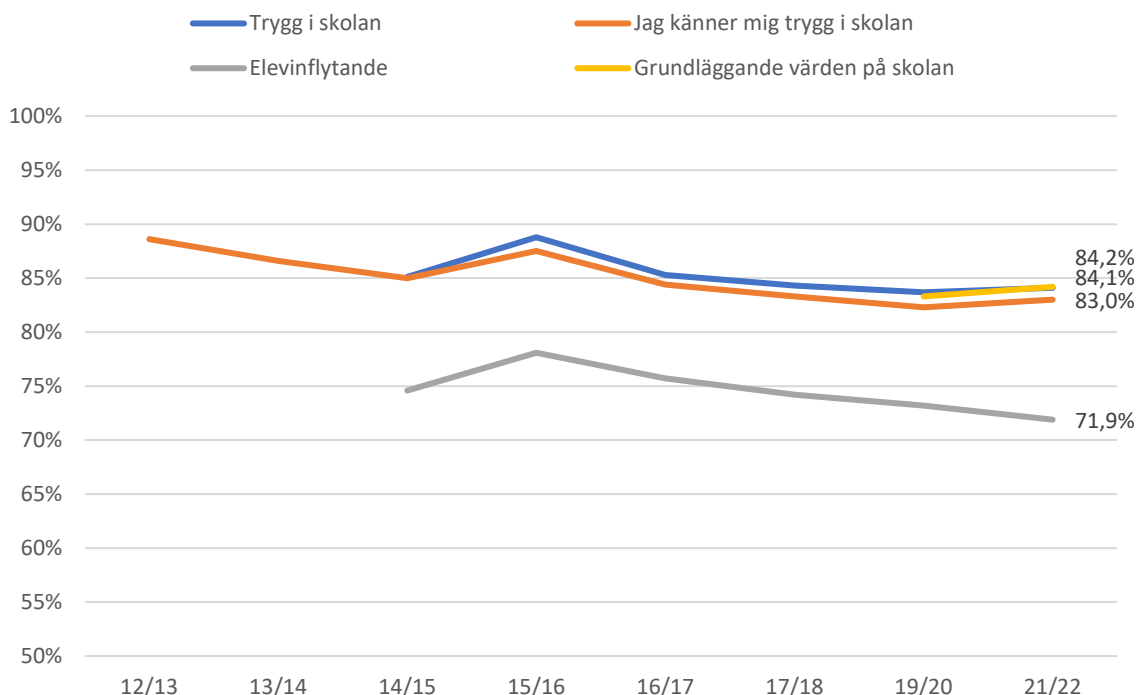

Källa: Grundskoleförvaltningens elevenkäter.

Not: Andel positiva svar är ett genomsnitt av andelen positiva svar inom respektive frågeområde. "Jag känner mig trygg i skolan" är en delfråga inom frågeområdet "Trygghet".

De yngre eleverna svarar mer positivt än de äldre på värdegrundsfrågor i grundskoleförvaltningens enkät. När det gäller de yngre eleverna besvaras frågor kring elevinflytande mer negativt än frågor om trygghet och grundläggande värden på skolan. När det gäller frågeområdena kring grundläggande värden på skolan och trygg i skolan har resultaten legat på en relativt jämn nivå de senaste åren för de yngre eleverna i årskurs 3 och 5. Andelen elever som svarar positivt på frågor kring elevinflytande och på den enskilda frågan om eleven känner sig trygg i skolan har varit lägre de senaste åren än vad den var tidigare.

Diagram 13. Andel positiva svar på värdegrundsfrågor. Årskurs 3 och 5, läsår 2012/13–2021/22.

Källa: Grundskoleförvaltningens elevenkäter.

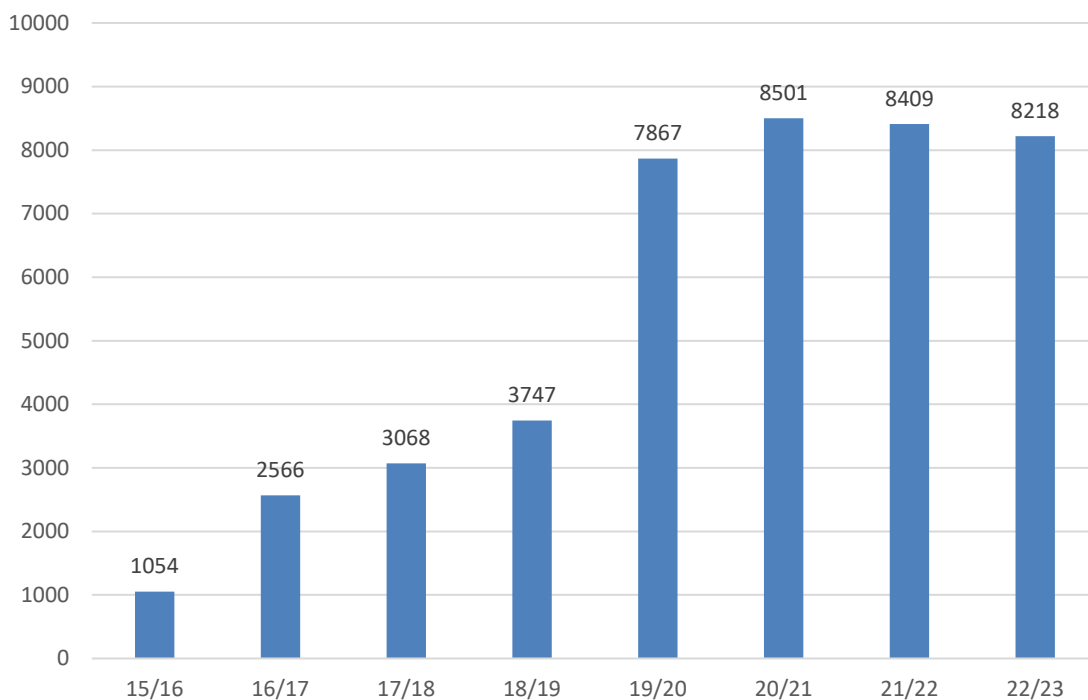
Not: Andel positiva svar är ett genomsnitt av andelen positiva svar inom respektive frågeområde. "Jag känner mig trygg i skolan" är en delfråga inom frågeområdet "Trygg i skolan".

Resultaten från grundskoleförvaltningens enkät för elever i anpassad grundskola ligger på en relativt stabil nivå sett över tid, när det gäller frågor om värdegrund. Frågor om grundläggande värden respektive delaktighet och inflytande besvaras positivt av en högre andel elever i anpassad grundskola än i vanlig grundskola. I grundskoleförvaltningens elevenkät till elever i fritidshemmet ligger också resultaten på en rätt oförändrad nivå över tid. Frågor om huruvida eleverna känner sig trygga i fritidshemmet får fler positiva svar än frågor om elevinflytande i fritidshemmet. Frågorna om elevinflytande i fritidshemmet får lite fler positiva svar än frågorna om elevinflytande i grundskolan som ställs till yngre elever.

Antalet kränkningsanmälningar har minskat sedan föregående läsår

En skolas organisation och kultur samt de samarbetsformer som utvecklas mellan barn, elever, lärare och annan personal kan motverka, eller medverka till, att elever diskrimineras, trakasseras eller kränks. Anmälan till huvudmannen om kränkande behandling ska enligt skollagen upprättas vid alla incidenter då en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling. Om det sedan rör sig om en konstaterad kränkning eller inte avgörs i skolans utredning av händelsen. Under läsåret 2022/23 anmäldes 8 218 kränkningar. Siffran ligger i nivå med de tre senaste läsårens siffror men har minskat sedan läsår 2020/21.

Diagram 14. Antal kränkningsanmälningar läsår 2015/16–2022/23.

Källa: Grundskoleförvaltningen Malmö stad.

Not: I diagrammet redovisas antal kränkningar som anmälts. Förvaltningen har i nuläget inga tillförlitliga data över hur stor andel av ärendena som efter skolans utredning bedöms vara konstaterade kränkningar.

Likt tidigare läsår skiljer det sig stort i hur många anmälningar som rapporterats in till huvudmannen från olika skolor, från ingen anmälan alls på den skola som rapporterat in lägst antal till 449 anmälningar på den skola som inrapporterat flest. Det verkar generellt vara vanligare att pojkar än flickor utsätts för kränkningar om man ser till anmälningssstatistiken. Detta mönster har även funnits tidigare läsår.

Tabell 2. Antal kränkingsanmälningar per kön läsår 2022/23.

Kön på utsatt elev	Antal kränkingsanmälningar
Flicka	2 953
Pojke	5 209
Annat	6
Ingen uppgift	50
Totalt	8 218

Källa: Grundskoleförvaltningen Malmö stad.

Not: I tabellen redovisas antal kränkningar som anmälts. Förvaltningen har i nuläget inga tillförlitliga data över hur stor andel av ärendena som efter utredning bedöms vara konstaterade kränkningar.

Av de inkomna anmälningarna kunde majoriteten klassificeras som en fysisk kränkning eller våld. Därefter är verbala eller skriftliga kränkningar vanligast. Förvaltningens statistik visar att av de 8 218 kränkningar som anmälts under läsåret har 95 kategoriserats som sexuella trakasserier, vilket är en halvering jämfört med föregående läsår. 201 anmälningar har klassificerats som trakasserier utifrån någon av de sju diskrimineringsgrunderna, vilket också är färre jämfört med föregående läsår. 138 av dessa anmälda trakasserier rörde sig om diskriminering utifrån etnisk tillhörighet, vilket var den vanligaste grunden för diskriminering. Den plats där flest kränkningar äger rum är enligt förvaltningens statistik skolgården (40 procent av anmälningarna), följt av undervisningslokaler (23 procent) och kapprum/korridor (19 procent). Fördelningen är relativt oförändrad från föregående läsår.

Av de 33 individärenden som inkom till grundskoleförvaltningen under läsår 2022/23 hade 23 ärenden specifikt kränkande behandling som orsak till anmälan till tillsynsmyndighet. Det är med andra ord den vanligaste orsaken till anmälan, likt tidigare läsår. Alla dessa ärenden initierades av Barn- och elevombudet. Av de 281 klagomål som inkom till huvudmannen under läsår 2022/23 var det många ärenden som berörde flera olika områden. Bland de ärenden som rörde ett specifikt område var kränkande behandling det vanligaste temat för klagomålen, 44 klagomålsärenden handlade specifikt om kränkande behandling.

Grundskoleförvaltningens utvecklingsarbete läsår 2022/2023

I detta stycke beskrivs det prioriterade utvecklingsarbete som förvaltningen bedrivit under läsåret i syfte att höja elevresultaten. I grundskoleförvaltningen formuleras utvecklingsområden som åtaganden. Läsårets åtaganden har valts utifrån analys och slutsatser i förra läsårets kvalitetsrapport. Åtagandearbetet kan antingen vara undersökande eller utvecklande i sin karaktär. Ett undersökande åtagande syftar till att ta reda på de bakomliggande orsakerna till en utmaning som förvaltningen har. Ett utvecklande åtagande syftar till att förbättra arbetet inom ett område där orsakerna till problemet är kända.

Undersökande åtaganden

Tillgänglig lärmiljö

I april 2023 beslutade förvaltningsledningen om ett direktiv för det undersökande åtagandet *Tillgänglig lärmiljö*. Åtagandet syftar till att i högre utsträckning tillgängliggöra undervisningen så att fler elever ska få möjlighet att nå målen för utbildningen inom ramen för den ordinarie undervisningen. Åtagandets syfte är också att skolorna med stöd av huvudmannen ska kartlägga den pedagogiska, fysiska och sociala miljön ur ett tillgänglighetsperspektiv, och att utifrån kartläggningen lyfta fram goda insatser och arbetssätt som stödjer tillgängliga lärmiljöer och identifiera förbättringsområden på skolenheterna. Därutöver ska åtagandet undersöka hur huvudmannen systematiskt följer upp arbetet med tillgängliga lärmiljöer och elevhälsoarbetet.

Under vårterminen 2023 har åtagandet arbetat med att planera projektet och genomföra kommunikationsinsatser för att sprida information om arbetet. Under höstterminen 2023 kommer skolorna att ta del av ett självskattningsverktyg som de ska använda för att kartlägga skolans tillgänglighet. Verktyg är framtaget utifrån Specialpedagogiska skolmyndighetens tillgänglighetsmodell för tillgänglig utbildning. Självskattningen görs av både lärare, elevhälsopersonal, fritidshems- och rastpersonal, elevassistenter och skolledning. Både social, pedagogisk och fysisk lärmiljö (inomhusmiljö och utemiljö) ska skattas utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. Varje skola kommer sedan analysera sitt resultat från självskattningen och åtagandeansvariga kommer analysera förvaltningens totala resultat.

Utöver självskattningen kommer åtagandeansvariga genomföra kompletterande intervjuer, sammanställa skolornas självskattningsresultat inom *Varje elevs bästa skola – digital certifiering 2022–2025* samt analysera användarstatistik för upphandlade digitala lärresurser. Därtill är en kommande del i åtagandearbetet en fördjupning av huvudmannens uppföljning av skolornas elevhälsoplaner. Samlade resultat och slutsatser från åtagandets olika moment kommer sammanställas i en projektrapport. Åtagandearbetet pågår fram till 15 januari 2024.

Utvecklande åtaganden

Kompetensförsörjning

Förvaltningen har haft kompetensförsörjning som ett åtagande sedan 2016 och inrättade i samband med att det startade en enhet som arbetar specifikt med kompetensförsörjning under HR-avdelningen. Åtagandets målbild är att grundskoleförvaltningen ska synas och vara attraktiv som arbetsgivare för såväl befintliga som potentiella medarbetare, för att bidra till en ökad andel behöriga lärare i alla skolformer. Åtagandet ska också bidra till att minska personalomsättningen. Ytterligare en del av målbilden är att förvaltningen ska anställa kompletterande kompetenser.

Resultaten inom åtagandets delprojekt; uppdragsutbildning fritidshem, arbetsintegrerad lärarutbildning, yrkesintroduktion utländska lärare, VFU (verksamhetsförlagd utbildning) och HÖK 21 - arbetsmiljö, arbetsorganisation, arbetstid och lön är generellt mycket goda.

Framgångsfaktorer har varit kompetensförsörjningsenhetens erfarenhet av att driva projekt, samarbete med skolor, lärosäten, fackliga organisationer och andra intressenter, tillgång till seniora medarbetares kompetens samt ett strukturerat och långsiktigt arbete mot svårrekryterade grupper som är välgrundat i enhetens analyser. Utmaningar inom delprojekten har bestått av visst avhopp från utbildningar, lönesättning av arbetsintegrerade lärarstudenter, gränsdragningen mellan Malmö Universitet och grundskoleförvaltningen som arbetsgivare för de arbetsintegrerade lärarstudenterna samt förvaltningens och skolornas påverkan av budgetläget 2023.

Åtagandets nya delprojekt *Utveckling av befattning elevassistent i grundskoleförvaltningen* har kommit i gång på bred front. Syftet med projektet är att följa upp tidigare slutrapport om elevassistenter i grundskoleförvaltningen, utreda och ge förslag på hur befintlig befattning kan justeras eller kompletteras med ytterligare befattning, utreda och ge förslag på kompetensmodeller för elevassistenter samt gemensam introduktion och utbildningspaket för denna yrkesgrupp.

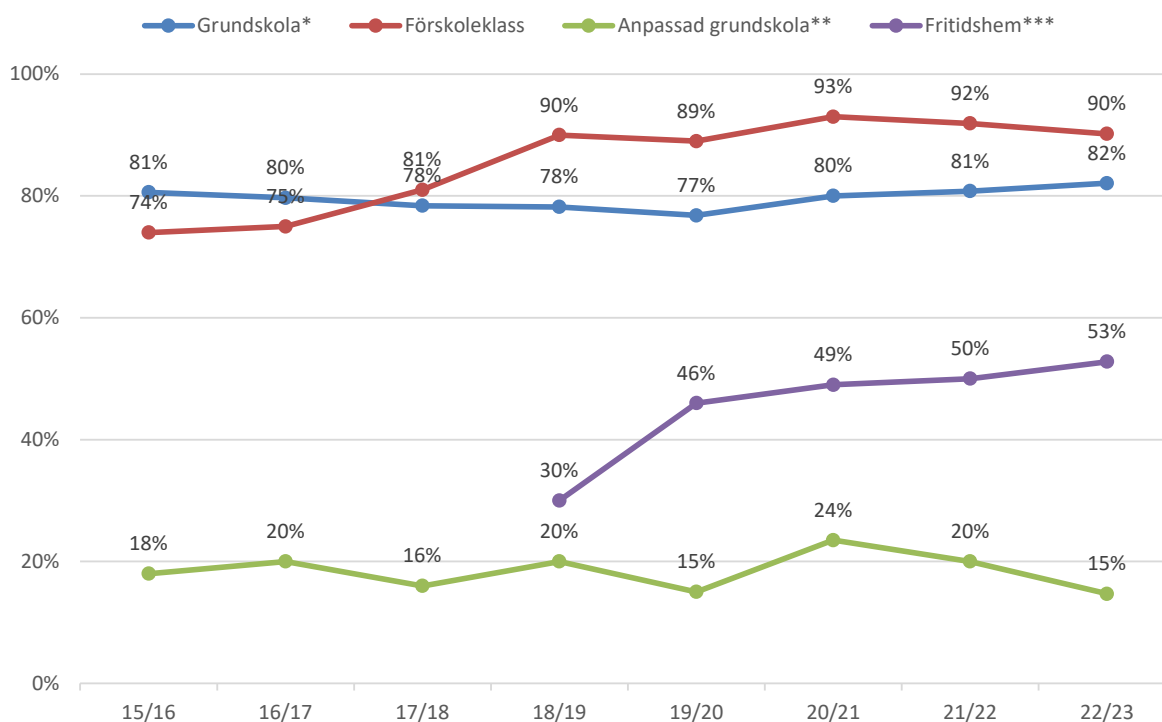
Det syns positiva trender i behörighetsstatistiken över tid sedan 2016 då åtagandearbetet startade. Andelen behöriga lärare i Malmös kommunala grundskolor, i bemärkelsen legitimerad och undervisande i minst ett legitimationsämne, ökar sedan läsår 2020/21. Under läsåret 2022/23 har behörighetsgraden i grundskolan varit 82 procent. Behörighetsgraden i Malmös grundskolor ligger på en något högre nivå än rikssnittet, men lägre än övriga storstäder. I nuläget råder i synnerhet brist på behöriga lärare med yrkeskombinationen matematik/naturorienterande ämnen och speciallärare. Fortsatt varierar behörighetsgraden mellan de kommunala skolorna i Malmö och behörighetsgraden är generellt lägre på högindexskolor än på lågindexskolor.

Andel behöriga lärare i förskoleklass ligger på en hög, stabil nivå i jämförelse med rikssnittet och övriga storstäder. Andelen var 90 procent läsåret 2022/23. De senaste två läsåren har andelen dock minskat lite.

Andelen behöriga lärare i fritidshemmet har ökat för varje läsår sedan legitimationskravet infördes och i oktober 2022 hade 53 procent av lärarna som arbetade i grundskoleförvaltningens fritidshem lärarlegitimation med behörighet för att undervisa i fritidshemmet. Andelen är högre än rikssnittet och andelen i Göteborg, men lägre än i Stockholm.

När det gäller andelen behöriga lärare i anpassad grundskola varierar siffrorna kraftigt från år till år, vilket gör denna data svårtolkad. Andelen behöriga lärare i grundsärskolan läsåret 2022/23 var 15 procent, vilket är högre än rikssnittet och för övriga storstäder. Det är i synnerhet svårt att rekrytera behöriga speciallärare till anpassad grundskola.

Diagram 15. Andel behöriga lärare per skolform läsår 2015/16–2022/23.

Källa: Skolverket.

Not: *Andel behöriga lärare i grundskola med behörighet i minst ett av sina undervisande ämnen. **Andel lärare med speciallärarexamen med inriktning mot utvecklingsstörning samt förskolläraryrket eller lärarexamen, alternativt en lärar- eller förskolläraryrket som omfattar en inriktning eller specialisering mot utvecklingsstörning. ***Andel lärare i fritidshemmet med behörighet att undervisa i fritidshemmet. 1 juli 2019 infördes krav på lärarlegitimation och behörighet för undervisning i fritidshemmet. All statistik avser tjänstgörande lärare.

Den externa personalomsättningen, det vill säga antalet tillsvidareanställda som slutat i grundskoleförvaltningen under året, har minskat varje år sedan 2016 men ökade återigen under 2022. Från att ha legat på en nivå runt 9 procent de senaste läsåren låg personalomsättningen under 2022 på 12,5 procent. Hittills under 2023 (januari-september) ser dock personalomsättningen ut att minska igen i jämförelse med samma period under 2022. Elevhälsopersonal, till exempel kuratorer och skolsköterskor, har en relativt hög personalomsättning över tid i jämförelse med andra yrkesgrupper. Under 2022 ökade elevassistenters personalomsättning efter att ha legat på en låg nivå under några år. Den interna personalomsättningen, definierad som rörligheten mellan arbetsplatser inom grundskoleförvaltningen, minskade under 2020 och 2021 och fortsatte att minska även under 2022.

Den sammantagna bedömningen är att den positiva behörighetsstatistiken som syns i statistiken över tid är glädjande men också förväntad utifrån att förvaltningen sedan ett par år tillbaka genomför en rad åtgärder inom kompetensförsörjningsområdet.

Kompetensförsörjningsutmaningen kvarstår under flera år framöver men kompetensförsörjningsarbetet påverkas av rådande budgetläge. Förvaltningsledningens budskap är att insatser från kompetensförsörjningsenheten framöver bör rikta in sig på att behålla och kvalitetshöja befintlig personalstyrka samt att arbeta med insatser som får genomslag på bred front.

Matematikundervisning för alla

Under läsåret 2019/20 bedrev grundskoleförvaltningen ett undersökande åtagande inom matematikämnet med fokus på hur undervisningen kan skapa ökade förutsättningar för att främja alla elevers lärande och kunskapsutveckling i matematik utifrån de nationella målen. För att arbeta vidare med de slutsatser som framkom arbetar grundskoleförvaltningen från och med november 2020 med ett utvecklande åtagande inom matematik. Åtagandet avslutades 30 juni 2023.

Åtagandet har syftat till att utveckla en likvärdig matematikundervisning som utgår från läroplanen och elevernas förkunskaper och som i alla moment är uppbyggd för att stärka elevernas kontinuerliga kunskapsutveckling. Vidare har det syftat till att säkra att rektorer på alla skolor leder ett kontinuerligt pedagogiskt utvecklingsarbete inriktat på att förbättra elevernas kunskaper i matematik och att utvecklingen av matematikundervisningen sker samordnat, långsiktigt och i en gemensam riktning. Åtagandet har ansvarat för att samordna centrala utvecklingsinsatser inom matematik, såväl nuvarande som kommande. Det har innefattat flera delprojekt, bland annat att ta fram en kommunövergripande matematikplan, skapa nätverk för både rektorer och undervisande lärare och möjlighet till deltagande i projektet Styrning och ledning - Tänka, resonera och räkna F-3 (TRR F-3), som drivs av Sveriges kommuner och regioner (SKR) i samarbete med Nationellt centrum för matematikutbildning (NCM).

Andelen elever som nått målen i matematik har, sedan arbetet med åtagandet påbörjades läsåret 2019/20, ökat i årskurs 9 med cirka sex procentenheter. Måluppfyllelsen i Malmö ligger nu på samma nivå som i övriga riket. Att elevernas kunskaper i årskurs 9 förbättrats ses även i resultaten på nationella proven samtidigt som överensstämmelsen mellan slutbetyg och provbetyget på nationella proven ökat. I årskurs 3 och årskurs 6 har resultaten varierat mer under åren och andelen elever som nått målen i matematik under läsåret 2022/23 är den lägsta sen förvaltningen bildades. Under åren med åtagandet har det parallellt pågått en pandemi som påverkat skolorna i olika hög grad i form av utmaningar med bland annat frånvarande elever och lärare. En hypotes som lyfts i åtagandearbetet är att de yngre eleverna på låg- och mellanstadiet drabbats mer av bristfällig undervisning på grund av pandemins effekter. När det gäller årets elevkull i årskurs 9 kan en förklaring till uppgången i andelen elever som fått godkänt betyg, jämfört med tidigare årskurs 9-elever, vara den utökade undervisningstid i matematik som de fått ta del av under hela sin grundskoletid.

Resultaten på skolornas självskattningsenkät visar att allt fler skolor upplever att de utgår från läroplanen, kursplanens syfte och centrala innehåll vid planering av undervisning samt tar större hänsyn till elevernas förkunskaper. Skolorna anger att de i högre utsträckning använder sig av lärandemål som beskriver vad eleverna ska kunna och förstå om matematik efter att ha deltagit i undervisningen. En högre andel skolenheter anger att de har rutiner kring läsa-skriva-räkna-garantin vilket kan tolkas som att det är fler skolor som nu uppfyller garantin. En del skolor behöver fortsatt ges förutsättningar och stöd i att registrera elevernas resultat i lärportalen Infomentor för att säkerställa kontinuitet vid övergångar mellan och inom skolor. En majoritet av skolenheterna upplever att de har en rektor som skapat förutsättningar för att det sker ett kontinuerligt utvecklingsarbete på skolan inriktat på att förbättra elevernas kunskaper i matematik. När det gäller att arbeta för att alla elever får möta en likvärdig undervisning av hög kvalitet så har alla medelvärden i självskattningsenkäten ökat jämfört med första läsåret. Skolorna upplever att fler elever känner lust och tilltro till sin förmåga att använda matematik och fler är också delaktiga och engagerade i undervisningen.

Förvaltningens åtagandearbete inom matematikundervisning har avslutats och övergår i drift från och med läsår 2023/24, men matematik är fortsatt ett prioriterat förbättringsområde för att alla Malmös elever ska ha tillgång till framtida studier, yrkes- och samhällsliv. Arbetet i grundskoleförvaltningen behöver bedrivas långsiktigt så att det blir hållbart över tid. Matematikplanen som tagits fram i åtagandet ger ett fortsatt stöd för verksamheterna och är en vägledning i arbetet för en matematikundervisning för alla.

Likvärdig och utvecklande undervisning i svenska som andraspråk

Under läsåret 2020/21 arbetade grundskoleförvaltningen med ett undersökande åtagande om svenska som andraspråk (SVA). Utifrån de slutsatser som drogs utifrån åtagandet startade förvaltningen under vårterminen 2022 ett utvecklande åtagande med syfte att skapa goda förutsättningar för att utveckla en likvärdig och kvalitativ undervisning i svenska som andraspråk och att stödja alla skolor att utveckla undervisningen i ämnet.

Under läsåret 2022/23 har nya riktlinjer tagits fram för arbetet med svenska som andraspråk som antagits av förvaltningsledningen. I riktlinjerna beskrivs bland annat att huruvida en elev ska läsa enligt kursplanen i svenska som andraspråk ska avgöras utifrån grundskoleförvaltningens stödmaterial för bedömning, där gemensamma kriterier fastställs. Även detta stödmaterial har tagits fram inom ramen för åtagandet. Riktlinjerna kommer implementeras under läsår 2023/24 och börjar gälla från och med läsår 2024/2025. Först efter implementeringen kommer det vara relevant att mäta effekter av åtagandearbetet.

Åtagandet har också arbetat fram en kompetensutvecklingsplan som beslutats av förvaltningsledning under läsåret. Kompetensutvecklingsplanen syftar till att skapa en gemensam förståelse för och påbörja arbetet mot ett gemensamt förhållningssätt till andraspråksutveckling och SVA-ämnet hos huvudman, skolledare och lärare som undervisar i svenska som andraspråk. Planen innehåller fortbildningsträffar för skolledare, lärare, studie- och yrkesvägledare och administrativ personal som kommer att genomföras under läsåret 2023/24 med fokus på att implementera riktlinjen samt stödmaterial för behovsbedömning. Åtagandets planerade avslutsdatum är 2024-08-31.

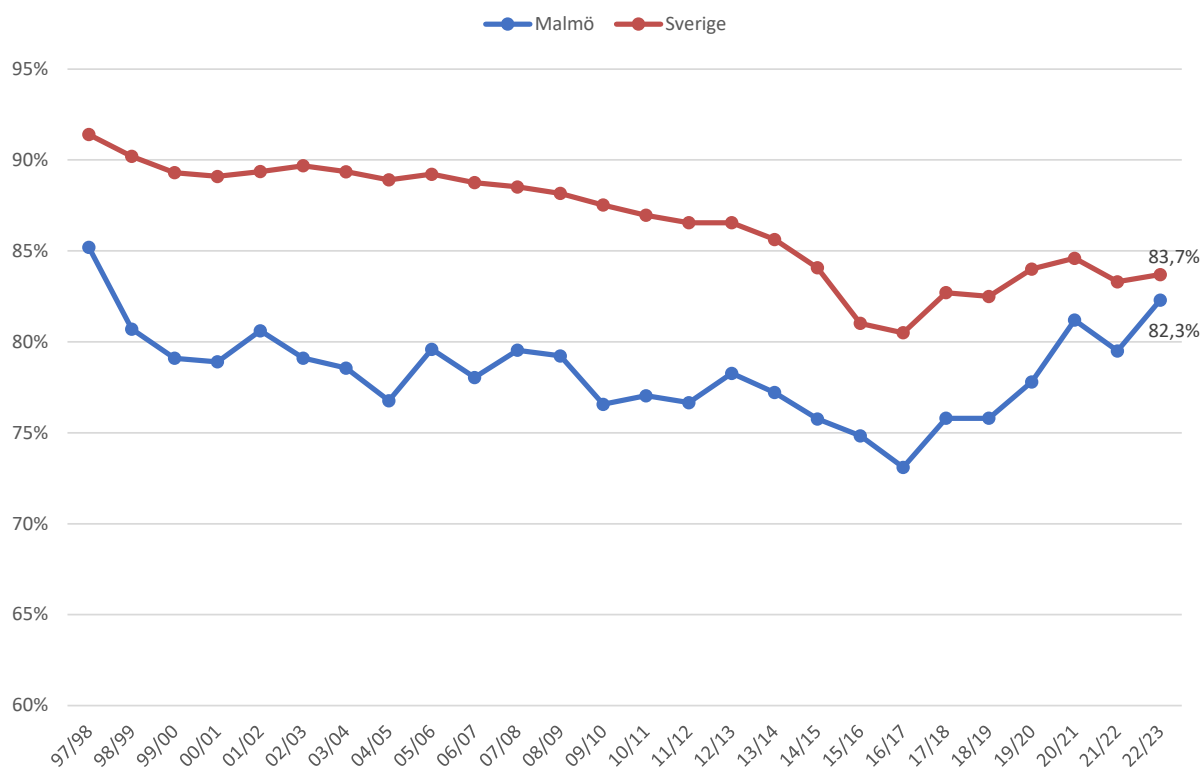
Analys av förvaltningens samlade resultat

I detta kapitel analyseras kunskaps- och värdegrundsresultaten för att försöka förstå vad som påverkar måluppfyllelsen, det vill säga varför resultaten ser ut som de gör. Demografiska data, perceptuella data och processdata används för att förstå och förklara elevresultaten.

Flera samverkande faktorer bakom en ökad gymnasiebehörighet

Under flera år har andelen elever behöriga till gymnasieskolan ökat i Malmö, efter att ha varit på en historiskt låg nivå läsåret 2016/17 i samband med flyktingvågen till Sverige och Malmö. Gymnasiebehörigheten i årskurs 9 läsåret 2022/23 är den hittills högsta under 2000-talet i Malmö. Den är fortfarande lägre än vad den är på nationell nivå, men sedan slutet av 1990-talet har skillnaden aldrig varit så liten som den är läsåret 2022/23. Som diagrammet nedan visar var också uppgången i andelen gymnasiebehöriga under det senaste läsåret större i Malmö än nationellt, av de elever som fick slutbetyg från kommunala grundskolor.

Diagram 16. Andel elever med grundläggande behörighet till gymnasieskolan. Årskurs 9, läsåret 1997/98–2022/23. Kommunala grundskolor i Malmö och Sverige.

Källa: Skolverket.

I takt med att elevernas socioekonomiska sammansättning blivit alltmer gynnsam de senaste åren har kunskapsresultaten i årskurs 9 i Malmö ökat, bland annat genom att andelen elever med högutbildade föräldrar har ökat och antalet nyanlända elever har minskat. Elever som under pandemin hade mindre gynnsamma förutsättningar att tillgodogöra sig undervisningen, till exempel elever i behov av stöd, bör dessutom under det senaste läsåret fått bättre möjligheter att lyckas i skolan. Att resultatuppgången det senaste läsåret har varit särskilt stor för elever med de lägsta kunskaperna ska ses mot bakgrund av denna typ av förklaringar. Även flickor, vars resultat relativt pojkar sjönk läsåret 2021/22, har åter ökat sin måluppfyllelse i snabbare takt än pojkar det senaste läsåret.

Andra förklaringar till att andelen elever med gymnasiebehörighet har varit högre de senaste åren jämfört med tidigare kan vara det ökade fokus som många skolor har haft på att få fler elever att nå ett godkänt betyg i de behörighetsgivande ämnena, något som lyfts av flera rektorer. Det kan också vara en förklaring till att det genomsnittliga meritvärdet inte har ökat på samma sätt de senaste åren som andelen elever som når gymnasiebehörighet. Om de nya bestämmelserna för betygssättning, som bland annat innebär att betygskriterierna för betygen D-A är mindre omfattande och detaljerade än tidigare, skulle ha haft någon större påverkan på läsårets resultat borde det i så fall ha varit på meritvärdet. Eftersom meritvärdet inte har ökat under läsåret bör de nya bestämmelserna inte påverkat resultaten i någon större grad, något som även stärks av underlag från förvaltningens skolledare. Skolverket kan inte heller se någon sådan påverkan på det genomsnittliga meritvärdet på nationell nivå.¹ Vårterminen 2023 har präglats av oro kring det svåra ekonomiska läget för förvaltningen under budgetåret 2023. Anpassningarna utifrån budgetläget började dock till största del verkställas under läsåret 2023/24, vilket troligtvis innebär att de inte haft någon särskild påverkan på elevresultaten för läsåret 2022/23.

Till detta ska läggas andra faktorer som gett bättre förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet, och därigenom ökat möjligheten för fler elever att nå godtagbara kunskaper. Andelen behöriga lärare i grundskolan har ökat sedan läsåret 2020/21, troligen tack vare det fokuserade arbete som bedrivits inom kompetensförsörjningsåtagandet. Likaså är andelen behöriga lärare i förskoleklass och fritidshem hög i ett nationellt perspektiv, vilket skapar goda förutsättningar för att arbeta kompensatoriskt för ökad måluppfyllelse för kommande avgångselever.

Grundskoleförvaltningens långsiktiga arbete med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet bör också ha gett förbättrade förutsättningar för skolorna att bedriva ett kvalitetsarbete som bidrar till att fler elever når målen för utbildningen. Under läsåret har slutsatserna från den följeforskning som följt utvecklingen av förvaltningens kvalitetsarbete under ett par år presenterats. Resultaten visar att förvaltningens förbättringskapacitet har utvecklats ur flera olika aspekter sedan 2018. Skolorna har stärkt sin precision i analys- och utvecklingsarbetet, till exempel utifrån ett ökat fokus på data i analysarbetet. Kvarstående utvecklings- och kompetensbehov finns på vissa skolor när det gäller att omsätta detta på undervisningsnivå och att göra lärarna delaktiga i analyserna på den övergripande skolnivån.

Prognosen för hur hög andel elever i årskurs 9 som förväntas bli behöriga till gymnasieskolan har ökat under flera år, vilket avspeglar att elevernas socioekonomiska förutsättningar har blivit mer gynnsamma. Resultatutfallet ligger vanligtvis nära prognosen, men avvek läsåret 2021/22, och gör det i viss mån även läsåret 2022/23. En förklaring till att resultatet för läsåret 2022/23 inte riktigt når prognosvärdet kan vara att elevfrånvaron fortsatt är något högre än före pandemin och att övriga negativa effekter på elevernas kunskapsinläring under pandemin även i viss grad gäller för årets avgångselever, men inte i lika hög utsträckning som för de elever som gick ut årskurs 9 läsåret 2021/22. Andelen elever som fått ett högre ämnesbetyg än betyg i nationella prov har också minskat jämfört med föregående läsåret. Det kan ha haft en viss dämpande effekt på hur många elever som blivit behöriga, men effekten bedöms vara liten.

Komplext att bedöma kunskaper i anpassad grundskola

De senaste åren har elevökningen varit stor i anpassade grundskolan, såväl i Malmö som nationellt. Cirka 560 elever var inskrivna i anpassade grundskolan läsåret 2022/23 i Malmö, vilket är en fördubbling av antalet jämfört med för tio år sedan. Även antalet elever som läser ämnen i

¹ Skolverket (2023), *Slutbetyg i grundskolan. Våren 2023*.

anpassad grundskola (i stället för ämnesområden) har ökat, likaså antalet elever som är integrerade i grundskolan.

Då fler elever läser ämnen än tidigare, där kraven är högre än i ämnesområden, samtidigt som måluppfyllelsen har minskat för eleverna i årskurs 7–9, väcks frågan om fler av dessa elever borde läsa ämnesområden i stället. Vad gäller de allt fler elever som läser integrerat i grundskolan ger huvudmannen utbildningar för berörda lärare då det är komplext att undervisa elever i samma klassrum utifrån två olika läroplaner och det kan vara svårt för en grundskollärare att korrekt bedöma dessa elevers kunskaper. Möjligheter finns för eleverna att läsa enligt båda läroplanerna, men få gör det. Av de elever som läser utifrån anpassade grundskolans läroplan är det vidare endast ett fåtal elever som kombinerar inriktning, det vill säga läser vissa ämnen och vissa ämnesområden. I praktiken förefaller det finnas hinder för att fullt ut kunna utnyttja de möjligheter och den flexibilitet som finns inom skolformen för att anpassa undervisningen efter varje elevs behov och förmågor, något som Skolinspektionen också pekat på i en kvalitetsgranskning av ett urval anpassade grundskolor på nationell nivå.²

Inom anpassad grundskola är andelen behöriga lärare låg och det är svårt att rekrytera lärare med rätt kompetens, såsom speciallärare med inriktning utvecklingsstörning. Det kan påverka undervisningens kvalitet negativt och att det blir svårt för många lärare att bedöma en elevs kunskapsutveckling eller bedöma vilken inriktning som är den bästa för eleven. Inom ämnesområden är elevgruppen särskilt heterogen och där är svårigheten att exempelvis bedöma elevernas kunskapsutveckling i förhållande till bedömningskriterierna stor. Möjligen kan denna komplexitet i elevernas behov och i hur kunskaper ska bedömas ligga bakom den förhållandevis låga andel elever som i förvaltningens måluppfyllelseundersökning bedöms uppnå fördjupade kunskaper inom ämnesområdena i årskurs 7–9.

Fortsatt viktigt att fånga upp elever i tid som riskerar att inte nå målen

Sett till årets avgångselever, men även generellt sett vad gäller resultatnivåer i olika årskurser i grundskolan, var det en lägre andel elever som nådde målen i alla ämnen i årskurs 3 än i årskurs 1. I matematik och svenska som andraspråk minskar också andelen elever som når målen i årskurs 3, om man gör jämförelser över tid. Dessa resultat tyder på fortsatta behov av att sätta in insatser i tid för att fånga upp elever som riskerar att inte nå målen för utbildningen och av att utveckla arbetet med särskilt stöd och extra anpassningar.

Ett nationellt initiativ för att säkra att tidiga stödinsatser sätts in vid behov är läsa-skriva-räkna-garantin som infördes inför läsåret 2019/20. Förvaltningens uppföljning inom ramen för matematikåtagandet visar på en viss ökning av andelen skolor som har rutiner för att arbeta med läsa-skriva-räkna-garantin sedan 2021 och att medvetenheten om garantin ökar år för år, särskilt för den första delen i garantin som handlar om kartläggning av elevernas kunskaper. Det kan ha lett till att elevers svårigheter uppmärksammas mer än tidigare. Ett utvecklingsområde som lyfts i nationella utvärderingar av garantin, och som till viss del verkar finnas i Malmö, är att garantin inte fungerar lika bra i de delar som ska se till att eleverna faktiskt får det stöd som de är i behov av och att stödinsatserna i förskoleklassen sällan är utformade i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens.³ Ett annat problem som påverkar kartläggningsprocessen är att flerspråkiga elever inte alltid kartläggs på sitt modersmål, vilket gör det svårt att skilja på om

² Skolinspektionen (2020), *Undervisningen i grundsärskolan – med särskilt fokus på årskurserna 6–9*.

³ Skolinspektionen (2022), *Delredovisning II av regeringsuppdrag att följa upp och utvärdera Läsa, skriva, räkna - en garanti för tidiga stödinsatser*.

eleven behöver stöd i sin läs-, skriv- och/eller matematikutveckling, i sin andraspråksutveckling eller både och.

Fritidshemmet har möjlighet att bidra till ökad måluppfyllelse i skolans ämnen genom sitt arbete med särskilt stöd och extra anpassningar, och genom samverkan med den obligatoriska delen av skoldagen kring detta. Resultaten från självskattningen som görs av förvaltningens fritidshemspersonal visar att man i viss mån uppmärksammar behov av stöd på fritidshemmet och utreder särskilt stöd eller sätter in extra anpassningar, men att det är ett tydligt utvecklingsområde att samarbeta med den obligatoriska delen av skoldagen kring utformande av stödinsatserna.

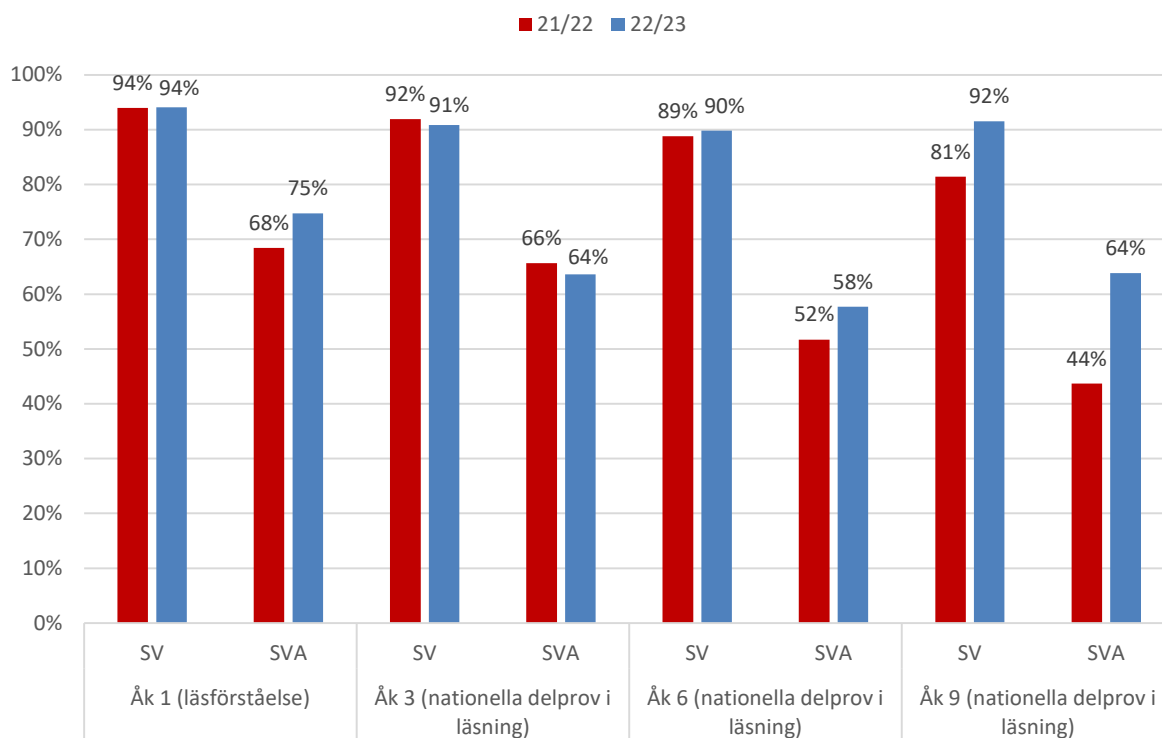
Särskilt stöd uppmärksammades som ett utvecklingsområde i kvalitetsrapporten läsåret 2021/22 och förvaltningen har sedan dess startat ett åtagande med fokus på tillgänglig lärmiljö som har potential att ytterligare ringa in de områden förvaltningen behöver utveckla för att stötta elever i behov av stöd tidigt i skolgången.

Skillnader i läsförmåga mellan olika elevgrupper påverkar måluppfyllelsen

Under 2023 publicerades resultaten av den internationella studien PIRLS 2021 som undersökt elevers kunskaper i och attityder till läsning i årskurs 4. Studien visade att svenska elever i årskurs 4 har försämrat sina resultat i läsförståelse sedan 2016, men att de svenska resultaten ligger över genomsnittet i andra EU- och OECD-länder. Skillnaderna i läsförståelse ökar mellan elevgrupper och mellan skolor enligt studien. Under läsårets kvalitetsdialoger mellan utbildningschef och skolledning i grundskoleförvaltningen lyfte också många skolor utmaningar i läs- och skrivinlärning som en viktig förklaring till att elever inte når målen. Förutom att elevernas kunskaper i läsning påverkar betygen i svenska respektive svenska som andraspråk har läsförmågan troligen bäring på resultaten i flera andra ämnen.

Sett till resultaten i Malmö kan konstateras att resultaten på delproven i nationella proven i svenska/svenska som andraspråk som handlar om läsning har minskat över tid för årskurs 3, men inte lika tydligt i årskurs 6 och 9. Det är stora skillnader i resultaten på dessa delprov mellan elever som läser svenska och elever som läser svenska som andraspråk (SVA) i både årskurs 3, 6 och 9. Mellan 30–40 procentenheter fler elever klarade läsproven av de elever som läser svenska jämfört med de som läser SVA under läsåret 2022/23. Det finns också skillnader mellan skolor i hur stor andel av eleverna som uppnått godtagbara kunskaper i läsförståelse i årskurs 1, allt mellan 56 och 100 procent, även om den totala andelen har legat relativt stabilt sedan läsåret 2019/20 då mätningarna började, runt 86–87 procent.

Diagram 17. Andel av elever som läst SV respektive SVA som nått godtagbara kunskaper i läsförståelse i åk 1 respektive klarat nationella delprov i läsning i åk 3, 6 och 9, läsåret 2021/22–2022/23.

Källa: Grundskoleförvaltningen Malmö stad.

Not: Årskurs 3 avser delprov B-D (genomsnitt), årskurs 6 och 9 delprov B.

Förvaltningens skolledare lyfter flera anledningar till att det finns svårigheter med att lära vissa elever att läsa. Samhällsfaktorer har troligen en påverkan så som den ökade digitaliseringen i samhället och ett ökat antal elever med språkstörning och andra inlärningssvårigheter. Även förutsättningarna för undervisningen bedöms viktiga, till exempel lärarnas kunskaper om metoder för läs- och skrivinlärning och skolans personaltäthet. Resurser och organisering som möjliggör mindre läsgrupper är en framgångsfaktor. Flera skolledare lyfter också samverkan med hemmet och med skolbibliotekarie/skolbibliotek som centralt för att öka elevernas läsförmåga.

Bristande läsförmåga just hos de elever som läser SVA kan ha koppling till kvaliteten i undervisningen i SVA-ämnet. En tidigare slutsats i förvaltningens kvalitetsarbete är att den låga behörigheten bland SVA-lärare samt att flera lärare har fått behörighet i SVA utan att överhuvudtaget ha läst kurser på universitetet i SVA-ämnet bidrar till att elevresultaten ligger relativt lågt jämfört med andra ämnen. För de elever som har ett annat modersmål än svenska är modersmålsundervisningen en möjlighet för eleverna att utveckla sitt förstaspråk och därigenom få goda förutsättningar att lära sig läsa på ett andraspråk. Idag råder i många fall bristande förutsättningar för undervisningen i modersmål, utifrån att ämnet ofta är schemalagt på udda tider och att det inte finns något formellt nationellt behörighetskrav för de lärare som undervisar i ämnet.

Skolans värdegrundsarbete är centralt för att skapa en trygg skolmiljö

Läroplanen föreskriver att skolan ska vara en god miljö för utveckling och lärande, där skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Att

eleverna känner sig trygga i skolan är en viktig förutsättning för att elever ska kunna tillgodogöra sig undervisningen på bästa sätt.

Det senaste läsåret har på många sätt präglats av en orolig omvärld; ett förhöjt säkerhetsläge, oroligheter i socioekonomiskt utsatta områden och ett ekonomiskt ansträngt läge för många familjer. Under läsåret har det brunnit på ett flertal av förvaltningens skolor. De flesta elever i Malmös kommunala skolor känner sig ändå trygga i skolan, vilket nu senast framgår av Skolinspektionens enkäter till elever och lärare i Malmö. Där framgår samtidigt att lärarnas uppfattning om elevernas trygghet är något mindre positiv än vad eleverna själva uppger. Malmö skolledare har i arbetet med årets kvalitetsrapport fått kommentera dessa resultat, och lyfter bland annat att skolornas rutiner och strukturer i verksamheten spelar en stor roll för att skapa en trygg skola för alla elever. Många skolledare pekar på skolornas förebyggande arbete med värdegrund och vikten av att bygga relationer mellan elever och personal. Känner sig eleverna delaktiga i dessa processer bidrar det till trygghetsupplevelsen. Att ha tillräckligt hög personaltäthet är en annan viktig förutsättning menar skolledarna, att det finns många vuxna som ser eleven och som eleven upplever att de kan prata med när de behöver. Flera skolledare lyfter den betydelse som exempelvis elevkoordinatorer, elevassistenter, elevhälsopersonal och kuratorer har. Likaså nämns vikten av att kunna behålla sin personal, vilket skapar inte bara trygghet för eleven utan också kontinuitet i undervisningen.

Att personalen ofta känner otillräcklighet i sin yrkesroll att ge eleverna trygghet kan vara en av flera förklaringar till att de inte svarar riktigt lika positivt som eleverna när det gäller elevernas trygghet, menare skolledarna vidare. Den överblick som personalen har över skolans verksamhet, och av skolans omvärld, gör också att personalen har mer information om vad som händer på och runt om skolan än vad en enskild elev kan ha. Lärare och övrig personal kan också reagera starkare på elevernas språkbruk än eleverna själva då personalens referensramar ser annorlunda ut, och att de exempelvis ofta bor i tryggare områden än där skolan ligger. Många elever upplever skolan som sin trygga punkt i jämförelse med sin hemmiljö, eller jämfört med en skakig omvärld.

Även om de flesta elever känner sig trygga finns det samtidigt många elever enligt enkäterna som uttrycker en känsla av otrygghet. Otryggheten upplevs som större hos de äldre eleverna, men för både de yngre och äldre eleverna har andelen elever som känner sig trygga varit lägre de senaste åren, jämfört med tidigare. En minskad upplevd trygghet hos eleverna uppmärksammas även på nationell nivå i rapporter från Skolverket och Skolinspektionen⁴.

Olikheter i skolornas arbete med särskilt stöd, att främja närvaro och att förhindra kränkningar

Viktiga anledningar som årligen lyfts som generella förklaringar till att eleverna inte når målen för utbildningen är hur skolorna arbetar inom områden som särskilt stöd/extra anpassningar, elevfrånvaro samt för att motverka kränkande behandling, men också vilket stöd som skolorna får från huvudmannen inom dessa områden. Under läsåret 2022/23 har stadsrevisionen granskat förvaltningens arbete inom särskilt stöd och hantering av skolfrånvaro, och Skolinspektionen har genomfört regelbunden och riktad tillsyn av ett antal skolor. I tillsynen var särskilt stöd och extra anpassningar tillsammans med åtgärder mot kränkande behandling de bedömningsområden som flest skolor hade brister inom.

⁴ Skolverket (2023), *Skolverkets bedömning av läget i skolväsendet 2023*; Skolinspektionen (2020), *Tio år av elevers röster. Skolenkäten 2010–2020*.

Utifrån granskningar och tillsynsärenden som inkommit under läsåret kan det konstateras att det skiljer sig mycket åt från skola till skola vilken kompetens man har när det gäller att utreda dessa typer av ärenden enligt lagkraven. Vad gäller arbetet med särskilt stöd konstateras fortsatt att eleverna på vissa skolor inte får de stödinsatser eller de extra anpassningar de är i behov av, och att uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram brister. När det gäller ärenden om kränkande behandling kan man eventuellt se en försiktig progression över tid sett till hur skolorna lever upp till lagkraven, till exempel tack vare förvaltningens regelbundna utbildningar inom området. Förvaltningen har inte fått något föreläggande under detta läsår inom detta område sett till de individärenden som inkommit från tillsynsmyndigheter, men det har inkommit förelägganden inom ramen för Skolinspektionens riktade/regelbundna tillsyn som sker på skolnivå. Föreläggandena rör ofta att incidenter där elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling inte anmäls i tillräcklig grad och skolans förbyggande arbete kring kränkningar, till exempel utifrån att skolan saknar en upprättad plan mot kränkande behandling.

Det framkommer också i granskningarna att det, inom arbetet med frånvaro och särskilt stöd i synnerhet, finns olika förväntningar från skolor och huvudman kring vad skolorna bör klara av själva och vilket stöd som huvudmannen bör erbjuda skolorna. Exempelvis kan det handla om olika syn på när skolan bedöms ha uttömt sina lokala resurser och kan ansöka om plats i central särskild undervisningsgrupp via centrala elevhälsan, eller vilket stöd en skola kan förvänta sig från huvudmannen vid långvarig elevfrånvaro.

Generellt sett är det svårt att dra slutsatser om det arbete som sker inom dessa områden utifrån den statistik som huvudmannen har tillgång till, så som anmälningar om kränkande behandling, anmälningar om elevs frånvaro eller beslut om åtgärdsprogram. Skolor som är duktiga på att arbeta enligt lagkraven har ofta goda arbetsrutiner som systematiskt fångar upp de elever eller incidenter som behöver utredas, men skolor kan i flera fall bedriva ett gott, förebyggande arbete som gör stor nytta för eleverna utan att vara så bra på att arbeta enligt lagkraven. Vid jämförelse mellan skolors enkätresultat på frågor som till exempel rör värdegrundsområdet och antal kränkingsanmälningar finns inga starka samband, vilket styrker att antal anmälningar säger lite om det faktiska arbetet på skolan.

Kontinuitet är en fortsatt viktig förutsättning för undervisningen

I förvaltningens senaste kvalitetsrapport lyftes kontinuitet i undervisningen som en viktig förutsättning för att elever ska kunna utveckla kunskaper och värden, utifrån att läsår 2021/22 präglades av en hög såväl elev- som personalfrånvaro. Flera nyckeltal inom området visar att kontinuitet är en fortsatt utmaning men att det finns tecken på att utvecklingen går åt rätt håll. Under läsår 2022/23 minskade elevfrånvaron men ligger fortsatt kvar på en nivå högre än innan pandemin. Sett till elevomsättning minskar den över tid i grundskolan och i anpassad grundskola har den minskat kraftigt detta läsår jämfört med läsår 2021/22, då den låg på en hög nivå. Personalfrånvaron har också minskat något hittills under 2023 (januari-september) i jämförelse med samma period under 2022.

I förutsättningsrapporten 2022/23 valdes kontinuitet i undervisningen ut som fokus i rapportens temadel. Den visade bland annat att det finns en hög intern rörlighet mellan arbetsplatser inom grundskoleförvaltningen som inte fångas upp av det konventionella måttet för personalomsättning. Den höga interna rörligheten kan tänkas påverkas av hur förvaltningens lönestrukturer ser ut vilken kan skapa en intern konkurrens om personal mellan skolorna. I förutsättningsrapporten framgår också att det generellt sett finns olika förutsättningar för hög- och lågindexskolor att bedriva kontinuerlig undervisning, dels utifrån att elevomsättningen

tenderar att vara högre på högindexskolor, dels utifrån att yngre lärare i åldern 24–34 år tenderar att utgöra en större del av lärarstyrkan på högindexskolor än lågindexskolor. Många av de yngre lärarna är relativt nyexaminerade, en grupp som kan antas vara mer rörlig (och mindre erfaren) på arbetsmarknaden än äldre lärare.

Under läsår 2022/23 har också en intern kontroll-granskning undersökt hur skolor arbetar för att förebygga och minska risker för bristande kontinuitet i undervisningen. Granskningen visar att det skiljer sig åt skolor emellan i vilken mån man organiserar personalen för att undervisningen ska påverkas så lite som möjligt vid lärarbyten. Även vad gäller dokumentation av årskursplaneringar och pedagogiska planeringar skiljer det sig åt både mellan och inom skolor. Intervjuade elever som berörts av lärarbyten uttrycker en oro för bedömning och betygssättning och att flera lärarbyten påverkar elevernas tilltro och relationer till de vuxna. Förvaltningen kommer arbeta vidare för att stärka rutiner kring överlämningar samt planering och dokumentation av undervisningen och bedömningar för att underlätta vid lärarbyten.

Slutsatser

I detta kapitel beskrivs rapportens slutsatser i form av styrkor och utmaningar som identifierats utifrån analysen. Slutsatserna ligger till grund för förvaltningens planering i det vidare utvecklingsarbetet.

Identifierade styrkor

Nedan beskrivs utifrån analysen identifierade styrkor som antas påverka elevresultaten och verksamheten positivt och som huvudmannen behöver använda sig av i det vidare utvecklingsarbetet.

- **Ökad kapacitet i skolornas systematiska kvalitetsarbete**
Såväl aktörer inom förvaltningen som de externa följeforskare som följt förvaltningens kvalitetsarbete under de senaste läsåren ser tecken på att det systematiska kvalitetsarbetet får en alltmer central roll på skolorna och att kapaciteten i kvalitetsarbetet ökar. Huvudmannens tydliga fokus på datadriven utveckling, uppföljning genom kvalitetsdialoger samt det strategiska ramverket har bidragit till en förstärkning av skolornas kvalitetsarbete över tid.
- **Ett unikt utvecklingsarbete med höga ambitioner**
Förvaltningens åtagandearbete håller en hög nivå och väcker intresse från andra skolkommuner. Exempelvis har förvaltningen genom åren testat flera nya projektidéer inom kompetensförsörjningsområdet för att öka andelen behöriga lärare i förvaltningen, och inom SVA-åtagandet har nyligen ett unikt stödmaterial för behovsbedömning i SVA tagits fram utifrån att sådant material saknats på nationell nivå.
- **Ökat fokus på bedömning och betygssättning**
Under läsåret 2022/23 har förvaltningen och skolorna haft ett ökat fokus på arbetet med bedömning och betygssättning, till stor del utifrån arbetet med att implementera den nya läroplanen Lgr22. Överensstämmelsen mellan ämnesbetyg och provbetyg i de nationella proven har också ökat i flera ämnen och årskurser.
- **Resurserna riktas mot undervisning**
De senaste läsåren har en större andel av förvaltningens ekonomiska resurser lagts på undervisning i jämförelse med när förvaltningen bildades 2013. Prioriteringen av den elevnära verksamheten har medfört att största möjliga resurser har kunnat koncentreras till skolorna så att de har kunnat användas i arbetet närmast eleverna.
- **Hög andel barn inskrivna i fritidshem**
Fritidshemmet är en viktig resurs för att stärka elevernas lärande och komplettera utbildningen i skolan. Det är en styrka att Malmö har en hög andel elever som är inskrivna i fritidshemmet i nationell jämförelse.

Identifierade utmaningar

Nedan sammanfattas de utmaningar som identifierats utifrån analysen.

- **Det kompensatoriska uppdraget**
Även om de socioekonomiska förutsättningarna hos eleverna blir alltmer gynnsamma är det en fortsatt utmaning att kompensera för elevernas skilda förutsättningar, till exempel att få fler behöriga lärare till de skolor som har ett stort kompensatoriskt uppdrag eller att skapa tillgängliga lärmiljöer utifrån alla elevers behov.

- **Förutsättningar för högre måluppfyllelse i anpassade grundskolan**
Bristen på behöriga lärare i anpassad grundskola är bekymmersam då elevgruppen är heterogen och det är en stor utmaning att bedöma elevernas kunskapsutveckling inom skolformen. Anpassad grundskola behöver synliggöras mer i det systematiska kvalitetsarbetet och organiseringen av undervisningen ännu mer anpassas till elevernas behov och förmågor.
- **Tidiga insatser**
Det är fortsatt viktigt att fånga upp elever i tid som riskerar att inte nå målen och att bevaka hur läsa-skriva-räkna-garantin efterlevs och fungerar i de delar som ska se till att eleverna faktiskt får det stöd som de är i behov av. Det pågående åtagandet med fokus på tillgänglig lärmiljö kan ge ytterligare kunskap om vilka områden förvaltningen behöver utveckla för att stötta elever i behov av stöd tidigt i skolgången.
- **Stora skillnader i elevernas läsförmåga och läsförståelse**
Att i alla årskurser förbättra resultaten och utjämna skillnader mellan elevgrupper i läsförmåga och läsförståelse är viktigt för att skapa goda förutsättningar för elever att lyckas i alla ämnen.
- **Trygga elever i en orolig omvärld**
En viktig förutsättning för att elever ska kunna tillgodogöra sig undervisningen på bästa sätt är att eleverna känner sig trygga i skolan. Då omvärlden har blivit mindre trygg är det en utmaning att fortsatt arbeta aktivt för att alla elever ska uppleva skolan som en trygg plats.